Маладзечна, Вілейка, Смаргонь, Ашмяны, Валожын, Мядзел, Астравец, Мінск

рэгіянальная газета

11 ліпеня 2003 года

№ 28 (429)
Выходзіць па пятніцах

ПЛЮС Тэлетыдзень

Навіны рэгіёну

За адвагу

МАЛАДЗЕЧНА. Камандзіра аддзялення пажарнага аварыйна-выратавальнай часці № 6 Маладзечанскага гаррайаддзела па надзвычайных сітуацыях Юрыя Клімовіча ўзнагародзілі медалём "За адвагу". У гісторыі Маладзечаншчыны такі медаль уручаны ўпершыню.

Маладзечанец быў дома, калі да яго пастукаліся суседзі і расказалі аб пажары ў прыватным доме. Ён загараўся а палове 9-й гадзіны вечара. Пажарны выратаваў з агню мужчыну і жанчыну 1948 і 1959 гадоў нараджэння адпаведна. Здарэнне адбылося 12 лістапада 2002 года.

Ірына РАБУШКА.

Пакусаў бабёр

АСТРАВЕЦ. Рэдкі выпадак адбыўся на ферме "Дравнікі". У белы дзень туды завітаў бабёр і накінуўся на загадчыцу. Абараніць яе спрабаваў пенсіянер, які акурат у гэты момант знаходзіўся на ферме, але жывёліна пакусала і заступніка. Цяпер пацярпелыя праходзяць курс лячэння ў бальніцы, а медыкі чакаюць заключэння спецыялістаў, якія правяраюць цяпер ужо забітага бабра на шаленства.

Мар'ян ВЯНГРОЎСКІ.

Трагедыя на возеры

МЯДЗЕЛ. Жыццё маладога мядзяльчаніна забрала днямі возера Нарач. У час катання з дзяўчынай на катамаране хлопец вырашыў акунуцца, нырнуў і... больш на паверхні не паказаўся. Спадарожніца, даплыўшы да берага, паклікала дапамогу. Юнака паднялі на паверхню. Праз некалькі гадзін ён памёр у рэанімацыйным аддзяленні бальніцы.

Марына СЛІЖ.

У памяць ахвяр

ВАЛОЖЫН. Пяршайская парафія рыхтуецца да ўрачыстасці. 19 чэрвеня тут пройдзе імша ў памяць аб закатаваных у гады вайны ксяндзах Ахілесе і Германе. Ля помніка ахвярам, які знаходзіцца ў Пяршаях, збяруцца не толькі жыхары сельсавета, але і высокія прадстаўнікі Рыма-каталіцкага духавенства Беларусі.

Аддзел інфармацыі "РГ".

Ртуць прыбралі

ВІЛЕЙКА. У вёсцы Шылавічы на тэрыторыі райаграпрамтэхнікі майстар кацельні знайшоў прыкладна 100 грамаў разлітай ртуці.

Супрацоўнікі Маладзечанскага гаррайаддзела па надзвычайных сітуацыях сумесна з Вілейскім РАНС на аўтамабілі хімічнай разведкі сабралі ртуць у герметычны сасуд. Праводзіцца расследаванне.

Ірына РАБУШКА.

Калі ласка, да стала!

МАЛАДЗЕЧНА. Сёлетні год багаты на дождж. Дзякуючы яму растуць грыбы і ягады. Здаецца, і свежых паесці можна, і назапасіць. Каб... не кошт на іх і радыяцыя.

– Вы праверылі свае ягады на радыяцыю? – пытаюся ў гандляроў, якіх мо, чалавек 20-30 выстраілася ў радок.

– Навошта, – адказваюць. – Яны ж чыстыя. Летась суседка правярала – усё было добра.

Дары лесу вязуць на базар у Маладзечна з нашага раёна, Вілейкі, Мядзела, Валожына, Смаргоні. Летась забракавалі 80 літраў ягад, што прывезлі з Пяршаяў, Любані, Іжы, Талуці, Даманава. Радыяцыя перавышала дапушчальную норму ў 3 разы.

Забруджаныя прадукты забіраюць у гандляроў супрацоўнікі ветырынарна-санітарнай экспертызы, што месціцца на калгасным рынку. І ў прысутнасці гаспадара засыпаюць хлорнай вапнай. Потым адвозяць у біяхімічную яму на гарадскую звалку. Мяркую, гэтым летам таксама прыйдзецца вікідаць дары лесу. Як кажа вопытны лабарант-радыёлаг ветсанэкспертызы рынка Ларыса Войтка, чым больш дажджоў, тым больш радыяцыйных ягад і грыбоў.

Лічыцца, што садовыя ягады (клубніцы, маліна...) больш чыстыя, чым дзікарастучыя (чарніцы, суніцы, брусніцы, журавіны...). Норма на радыяцыю для садовых складае 70 бекірэлій на кілаграм (Бк/кг), на дзікарастучыя – 185 Бк/кг. Летась на садовыя ягады норма была 100 Бк/кг. Па словах Л.Войткі змяненні звязаны з тым, што кожны год у Беларусі памяншаецца колькасць забруджаных прадуктаў. Што тычыцца радыяцыйнай нормы на грыбы, то на свежыя яна – 370 Бк/кг, на сушаныя – 2500 Бк/кг. Нормы зацвярджае галоўны дзяржаўны санітарны доктар Беларусі.

Летась на маладзечанскім рынку грыбы не прадавалі. Бо з-за засушлівага лета іх не было. Параўнаць колькасць ягад яшчэ складана. Таму што не ўсе паспелі. А вось супастаўць цэны на тыя, што ёсць і прагназаваць іх надалей самы час. Мінулым летам пяцілітровае вядро клубніц каштавала 5000 рублёў, суніц – 14000, чарніц – 4000. Сёлета – 9, 40 і 9 тысяч рублёў адпаведна. Летась самай таннай была алыча. 5 літраў яе прадавалі за тысячу. Найдаражэйшымі былі суніцы. Другое месца займалі ажыны, журавіны, брусніцы, маліны. У сярэднім яны каштавалі 7 тысяч рублёў. На даве тысячы дзешавей – дурніцы, абляпіха, чорная парэчка. Ад 1500 да 3000 прасілі за алычу, слівы, чарнаплодную рабіну, дачны вінаград, чырвоныя парэчкі і вішні. Ларыса Войтка раіць пакупнікам патрабаваць у гандляроў квіткі, што сведчаць аб радыяцыйным даследаванні. Яго можа зрабіць і сам пакупнік. У любым выпадку яно робіцца бясплатна і за 5 хвілін на ягады і грыбы. Дарэчы, лабарант-радыёлаг гаворыць, што лісічкі – "драўляныя" грыб. Нават, калі радыяцыя ў атмасферы і глебе будзе перавышаць у 10 разоў, лісічкам нічога не зробіцца. Баравікі і падасінавікі таксама з разраду "чыстых". Больш за ўсё радыяцыйныя нацягваюць курачкі і махавікі.

Напэўна, хутка на базары будзе дастаткова ягад, грыбоў. А таксама кавуноў... з-пад Чарнобыля.

"Наядзімся"...

Ірына РАБУШКА.

Шмат грыбнікоў і ягаднікаў прадаюць дары лесу на маладзечанскім базары. Хтосьці з гандляроў праводзіць радыяцыйнае даследаванне, хтосьці – не.

Фота Ірыны РАБУШКІ.

«Адна зямля»

Чарговы традыцыйны фестываль "Адна зямля", адным з заснавальнікаў якога з'яўляецца "Рэгіянальная газета", пройдзе 13 ліпеня ў Смаргоні.

2-я старонка

Людская хвароба

Не ўсім усміхаецца шчасце. Які лёс дзяцей-сірот? Матэрыялы Марыны Сліж і Ірыны Рабушкі.

4-я старонка

Госця з Мексікі

Пані Кастаньецы, намесніца мэра Мехіка і жонка міністра замежных спраў Мексікі канца 70-х – родам з Вілейкі. Аб яе візіце на радзіму – матэрыял Аляксандра Наркевіча.

5-я старонка

■ ФЕСТЫВАЛЬ

«Адна зямля» збірае сяброў

МАЛАДЗЕЧНА. 13 ліпеня, у нядзелю, у Смаргоні пройдзе рэгіянальны фестываль-конкурс выканаўцаў эстраднай песні "Адна зямля", адным з заснавальнікаў якога з'яўляецца "Рэгіянальная газета".

Месцам, дзе нарадзіўся фестываль, была Чысць. Менавіта тут у 1999 годзе ўпершыню прайшоў конкурс эстраднай песні, ініцыятарамі якога былі загадчык аддзела культуры Маладзечанскага райвыканкома Аляксандр Рамановіч, а таксама яго калега з Валожына Сргей Шаблыка і Ашмян Галіна Балінская. Праз нейкі час свята набыло папулярнасць, размах. І на ўздел у фестывалі, што на наступны год перакачаваў у Валожын, падалі заяўкі яшчэ і маладыя выканаўцы з Вілейкі, Смаргоні, Астраўца. "Рэгіянальная газета" "падзялілася" сваім дэвізам "Адна зямля", які стаў назвай традыцыйнага цяпер конкурса, і сама ўвайшла ў заснавальнікі.

Сустрэнемся ў Смаргоні

Сёлета ўдзельнікаў фестывалю, што па традыцыі пачнецца песняй "Адна зямля", музыку да якой напісала маладзечанка Алена Атрашкевіч, а словы – Таіса Трафімава, будзе сустракаць Смаргонь. Прымуць у ім удзел выканаўцы трох узроставых груп: ад 12 да 17 гадоў, ад 18 да 23-х і ад 24 да 30 гадоў, якія выканаюць творы як беларускіх, расійскіх, украінскіх кампазітараў і паэтаў, так і замежных аўтараў, а таксама ўласныя. У кагорце іх работнікі культуры, удзельнікі мастацкай самадзейнасці, вучні старэйшых класаў агульнаадукацыйных і музычных школ, навучэнцы ПТВ, студэнты ВНУ, таленавітая моладзь Узброеных сіл РБ. У кожнай групе журы вызначыць тры прызавыя месцы, акрамя таго будуць прызы "Глядацкіх сімпатый", ну і, вядома, гран-пры – каляровы тэлевізар.

Яшчэ ў маі ў раёнах прайшлі першыя адборачныя туры, па выніках якіх зацверджаны кандыдатуры выканаўцаў, што прадстаўяць свае раёны на "Адной зямлі". Сярод тых, хто выступае за гонар Маладзечна, – Анастасія Жук, Вольга Ільіч, Анастасія Новікава; Мядзел – Кацярына Цыгельнікава, Алег Калеснікаў, Аксана Ражкова, Дзмітрый Дземідовіч; Астравец – Ала Рыпінская, Алёна Нарэйка, Насця Кузьміцкая, Лілія Урбановіч і іншыя. Выканаюць яны, так прадугледжвае конкурс, па дзве рознахарактарныя песні, адна з якіх павінна быць абавязкова на беларускай мове. Лаўрэаты гран-пры і першых прэмій мінулых фестываляў прымаць удзел у конкурсе не могуць, за выключэннем тых выканаўцаў, што перайшлі ў іншыя ўзроставыя катэгорыі.

Марына СЛІЖ.

Паспяховым было выступленне на мінулагоднім фестывалі «Адна зямля» віляйчанкі Алесі Супрановіч. У сярэдняй узроставай групе яна заняла трэцяе месца.

Фота Юрыя КАРПІЦКАГА.

■ СМАРГОНСКІЯ НАТАТКІ

Школьнае лета

Летам 1960 года у час школьных канікулаў раённым аддзелам народнай адукацыі быў арганізаваны турыстычна-аздараўленчы лагер для лепшых вучняў сельскіх школ. Было тры змены, кожная прыкладна па 30 вучняў.

Кіраўніком лагера быў выдатны танцор, футбаліст Ігар Ціхаміраў. Эдмунд Рудкоўскі выконваў абавязкі педагога. Выкладчыкамі па спорце былі Барыс Балыш і Міхась Сакабізон. Людміла Ціхамірава займалася танцамі і працавала на кухні. Былі выхавальнік, культработнік, дзядзька Стась з канём і вялізнай скрыняй на возе дастаўляць хлеб і прадукты і я, Юрый Церабун, акардэаніст Смаргонскага Дома піянераў.

У гаспадарцы было шмат чаго: палаткі, матрацы, падушкі, бялізна, піла, сякера, рыдлёўка, спартыўны інвентар, посуд, лекі, акардэон і дзяжурны матацыкл Ігара Фёдаравіча "Ява", які гаспадар называў вельмі ласкава "Ластаўка".

Вельмі складаным быў заезд і ўстаноўка палатачнага лагера. На вялізным грузавіку завозілі ўсё нашае багацце, бо прадугледзець трэба было ўсё.

Адразу выбіралі цянёк для харчблока. Капалі ямы, якія служылі нам для захавання прадуктаў толькі на суткі, накрывалі іх свежым галлём. Арганізавана ставілі палаткі, жанчыны сцялілі турыстычныя пасцелі. І ўсё гэта трэба было падрыхтаваць за адзін дзень.

Месца было выбрана ў Перавессі на маляўнічым беразе Віліі, як мы тады называлі "У дубах".

На наступны дзень прывозілі дзяцей. Яны былі такімі мілымі, паслухмянымі, зусім адрозніваліся ад нашых гарадскіх.

Не скажу, што працаваць было лёгка, але прыемна, бо мы вельмі хацелі дагадзіць вясковым дзеткам.

Раніцай арганізаваны пад'ём, зарадка, мыццё носу ў Віліі, сняданак, лінейка, пад'ём сцяжка і аб'яўленне плана работы на дзень. На дошцы аб'яў былі схема лагера, план тэрыторыі, за якую дзеці не павінны былі выходзіць, план работы на змену і меню на дзень.

Усе распараджэнні рабіліся загадам начальніка лагера і фіксаваліся ў спецыяльным журнале. Вялася вельмі строгая фінансавая дакументацыя. Бо ўсё гэта патрабавала адказнасці і вялікіх сродкаў.

Есці было што, але прадукты стараліся не марнаваць. Рыхтавалі столькі, колькі дзеці маглі з'есці. З мяснымі прадуктамі стараліся не мець справы. Больш заказвалі вэнджаныя кілбасы, сыры, тушонку, свежую агародніну, крупы, макароны, хлеб, батоны альбо пэўную колькасць булачак, чай, кісель з садавіны, соль, цукар. Цукеркі давалі толькі на закрыцці змены.

Вельмі добра клявала рыба, і мы з дзецьмі елі яе столькі, колькі хацелі. Ваду бралі проста з ракі, бо тады не было столькі бруду, хіміі і Чарнобыля, але на ўсялякі выпадак яе добра гатавалі. Побач была бальніца, і ў любы момант на матацыкле можна было з'ездзіць за дзяжурным доктарам, але, на шчасце, ніякіх захворванняў не было.

Пакарміўшы дзяцей раніцай, жанчыны мылі посуд і адразу рыхтаваліся гатаваць абед. Здавалася, іх касцёр ніколі не патухаў і ўвесь час ішоў прыемны пах.

Усе алюмініевыя катлы і вёдры мы кожны дзень да бляску чысцілі рачным пяском, усюды былі належныя чысціня і парадак.

Цэлую ноч было наладжана дзяжурства выкладчыкаў, таму, калі ўдавалася, крыху спалі днём.

Дзеці займаліся турызмам і спортам, вельмі любілі рухомыя гульні.

Былі паласа перашкод, арыентаванне на мясцовасці, вечары адпачынку з танцамі, конкурсы паэзіі, песні і дзіцячага малюнка.

За свае перамогі яны атрымлівалі ганаровыя граматы, якія выпісвалі на месцы.

Па вечарах заўсёды гучаў мой акардэон. Гэта быў шыкоўны нямецкі інструмент з мноствам рэгістраў. Аб такім інструменце сёння даводзіцца толькі марыць. Дзеці любілі невялічкі касцёр і ўважлівa слухалі музыку.

Аднойчы без нот, як мог, я найграў ім вядомы накцюрн М.І.Глінкі "Разлука". Прыгожая музыка іх проста зачаравала. І гэта былі самыя лепшыя слухачы за ўсё маё творчае жыццё. Калі змена ад'язджала, дзеці папрасілі мяне зноў нагадаць ім гэтую мелодыю. Некаторыя з іх плакалі.

Амаль перад самым закрыццём апошняй змены нечакана ўзняўся вецер. Ён падымаў у неба слупы пяску і круціў іх па рацэ. За лічаныя хвіліны стала цёмна, маланкі праніззвалі той бераг ракі. З дрэў ляцелі вялізныя сукі. Мы кінуліся да дзяцей. Палаткі, у якіх яны былі, так лапаталі, што, здавалася, вось-вось падымуцца і іх знясе ў Вілію.

Мае дзеткі, як кураняткі, кучкай прыціснуліся да мяне і моцна плакалі. Асаблівага страху не было, але ўсе мы баяліся толькі за іх. Побач са мной хрысцілася перапужаная да смерці выхавацелька, і яе малітвы дапамаглі.

Неба хутка прасвятлела, выглянула сонейка і сціх вецер. Наш лагер не меў ніякага выгляду. Навокал ляжалі вывернутыя дрэвы з каранямі, адно з іх ляжала побач з палаткай, прыціснуўшы да зямлі мацавальную вяроўку.

Далёка ад палаткі ляжала мая зламаная кордавая авіямадэль, зарыўшыся сваім маторчыкам глыбока ў пясок.

Так яна і не паляцела, хоць рыхтаваў яе пaганяць дзецям на ўрачыстым закрыцці лагера.

Юрый ЦЕРАБУН.

Дабраўся да Канстанцінава

Былы дырэктар Куцькаўскай СШ Іван Пятровіч Драўніцкі (зараз на пенсіі) у свой час склаў летапіс вёскі Куцькі. Таму што ён чалавек творчы, не змог сядзець без справы і пачаў збіраць матэрыял для напісання гісторыі суседняй вёскі Канстанцінава.

Перш-наперш нястомны краязнаўца перагледзеў свае ранейшыя запісы, якія зрабіў у бібліятэках Мінска і Вільні. У іх шмат звестак пра вёскі Свірскага сельсавета і пасёлак Свір. А затым не адзін дзень правёў у самой вёсцы Канстанцінава, сустракаўся са старэйшымі жыхарамі, рабіў здымкі.

Што даведаўся Іван Пятровіч Драўніцкі? Гэта мясцовасць зведала крыжакоў, якія ў далёкім мінулым дабіраліся да замка на возеры ля Мядзела. Ішлі тут і войскі Напалеона. Не абмінулі вёску падзеі І і ІІ сусветнай войнаў.

У "Лістках календара" Максіма Танка ёсць успаміны, як паэт, калі ішоў з Вільні ў сваю Пількаўшчыну, начаваў на сенавале ў аднаго селяніна. Тое гумно трапіла ў аб'ектыў І.П.Драўніцкага. Зроблены здымак помніка архітэктуры XIX стагоддзя – касцёла. У верасні 1943 года, калі акупанты везлі захопленых людзей на прымусовыя работы ў Германію, ксёндз заступаўся за гаротнікаў і выратаваў некалькі сем'яў ад няволі на чужыне.

Цікавымі былі сустрэчы краязнаўца з народнымі ўмельцамі: мастакамі, разьбярамі, вышывальшчыцамі. Мясцовыя жыхары паказалі, дзе праходзіла ў час І сусветнай вайны вузкакалейка, збудаваная немцамі, каб дастаўляць салдат, амуніцыю да лініі фронту ля Нарачы. Да вёскі падступаюць густыя лясы, а таму нядаўна дзейнічалі тут смалакурні. Некалькі год таму назад ураганны вецер вывернуў з карэннямі шматгадовыя дрэвы на вялікай плошчы.

Пабываў краязнаўца і на базе адпачынку "Ясная паляна".

Аднаго не мог даведацца І.П.Драўніцкі, чаму калгас у вёсцы Камарова, які знаходзіцца за пяць кіламетраў, быў названы "Канстанцінава" і па сённяшні дзень носіць гэтую назву.

Пошук новых звестак, дакументаў працягваецца. Усё сабранае, як мяркуе сам краязнаўца, будзе апублікавана ў перыядычным друку, перададзена Канстанцінаўскай базавай школай.

Як добра было б, каб больш і больш знаходзілася энтузіястаў такой важнай і цікавай справы, як складанне летапісаў населеных пунктаў. Тады б не заставалася "белых плямаў" на карце раёна.

Народны паэт Беларусі Максім Танк у сваіх "Дзённіках", апублікаваных у часопісе "Полымя" за 1997 год, пісаў:

"Трэба было б некаму запісваць і ўчарашні, і сённяшні дзень..., найбольш слаўныя даты, імёны. А то спахвацімся мы, ды будзе позна: усё пакрыецца пылам забыцця. У кожным горадзе, пасёлку трэба, каб быў свой летапісец, каб нічога, вартага ўвагі, не загінула. Бо ніводная газетная хроніка не можа ахапіць усяго, ды часта яе аб'ектыў бывае накіраваны толькі на парадны бок".

Мудра сказана. Нічога не дадасі.

Міхась ЧАРНЯЎСКІ, к.п.Нарач.

■ ВЫТВОРЧАСЦЬ

Радашкавіцкая кераміка

Усю разнастайнасць керамічных вырабаў, якія выпускаюць на адкрытым акцыянерным таварыстве «Белмастацкераміка» ў Радашкавічах, у нашых магазінах не ўбачыш. Чаму?

У дырэктара

Па словах дырэктара гэтага прадпрыемства Мікалая Кладава, прычына ў запазычанасцях гандлю. Магазіны пастаянна вінаватыя ім.

М.Кладаў лічыць:

– Грошы робяць грошы. І выйграе той, у каго яны ёсць.

Дырэктар хоча выкараніць на сваім прадпрыемстве бартэр. Напрыклад, ім прапануюць цацкі ўзамен на керамічныя вырабы. Прадпрыемству патрэбны свабодныя грошы. Мікалай Кладаў гаворыць, што, відавочна, ў Беларусі не працуюць механізмы, якія б маглі прымусіць плаціць даўжнікоў. Праблема і ў апераджальным росце цэнаў на сыравіну, якую закупляюць у Расіі, Чэхіі. Цяжка вытрымліваць канкурэнцыю сярод кітайскай, украінскай, расійскай, галандскай, італьянскай керамікі. Гэта ўдаецца толькі за кошт якасці.

«Белмастацкераміка» лічыцца адным з буйнейшых беларускіх цэнтраў па вытворчасці керамікі. Тут вырабляюць 70% ад агульнай яе колькасці, што выпускаецца ў краіне. 35% радашкавіцкай керамікі экспартуюць у Расію, Ізраіль, Швецыю, Прыбалтыку.

Раней «Белмастацкераміка» была арцеллю, дзе выраблялі ўсё неабходнае для селяніна і вяскоўца. Гэта свечкі, валёнкі, драбіны, крэм для абутку. Кераміку пачалі выпускаць з 1975 года. Яе вытворчасць ледзь не самая старажытная. Мужчынская гэта справа ці жаночая, пытанне асобнае.

У працоўным калектыве

На сучасным прадпрыемстве сярод 650 працуючых амаль усе жанчыны. Але і мужчыны і жанчыны лічаць сваю справу самай галоўнай. Што складана аспрэчыць.

Апраўшчыца Людміла Кузіна на ААТ «Белмастацкераміка» працуе 18 гадоў. Фота Ірыны РАБУШКІ.

Напрыклад, не было б мастака, які распрацоўвае новыя керамічныя вырабы, мы б іх і не ўбачылі. Зразумела, і без ганчара нічога не будзе. Не менш важнай лічаць сваю работу жывапісцы. Менавіта яны распісваюць па эскізах мастакоў кубачкі, талерачкі, вазоны..., што робіць керамічныя вырабы прыгожымі і адметнымі. Жывапісцы маці і дачка Таццяна і Наталля Галілеевы працуюць на «Кераміцы» ўжо доўга: па 20 і 10 гадоў адпаведна. Асноўны рабочы інструмент — медыцынская груша з устаўленай у яе абрэзанай і заточанай іголкай для уколаў. Рухі жанчын такія ж дакладныя, як і ў доктара. Працаўніцы кажуць, што пэндзлем распісваць складаней.

Ставельшчык-выбаршчык Яўген Касцюкевіч, які працуе на прадпрыемстве 20 гадоў, упэўнены, што яго справа самая важная. Ён займаецца абпальваннем керамічных вырабаў, для чаго ставіць іх у спецыяльныя печы. Там яны знаходзяцца 16 гадзін. Уявіце, якая спякота на працоўным месцы Яўгена. З дробнымі вырабамі працаваць больш клопатна і цяжка. Замест 20 вялікіх, трэба 100 маленькіх паставіць. Да таго ж яны могуць прыварыцца адзін да аднаго ці лопнуць. Але гэтага Я.Касцюкевіч стараецца не дапускаць. Ад яго майстэрства залежыць трываласць і знешні выгляд тавару. Яўгену падабаецца працаваць на «Кераміцы». Гаворыць, вялікі асартымент керамічных вырабаў (300 відаў), што выпускаюць зараз на прадпрыемстве, таму спрыяе. Кожную змену над нечым новым думае. Яго 16-гадовы сын ужо зацікавіўся бацькавай работай і прыходзіць сюды падпрацаваць.

Шмат сямейных дынастый было, ёсць і, напэўна, будзе на прадпрыемстве. Дзякуючы ім, ды і ўвогуле майстрам, радашкавіцкую кераміку ведаюць у розных кутках свету. За ўсе гады існавання «Белмастацкерамікі» тут выпусцілі больш за 2 тысячы відаў керамічных вырабаў. Кожны з іх захоўваецца ва ўласным так званым музеі. І штодня ўдасканальваюць якасць новага тавару, пашыраюць свой асартымент. Напрыклад, вырабляюць кухонную мэблю, асвойваюць выпуск сталярных вырабаў.

Ірына РАБУШКА.

Курсы валют НБ РБ

	2.07 руб.	10.07 руб.
Долар ЗША	2060,00	2062,00
Еўра	2375,90	2339,34
Злоты	534,37	524,85
Літ	688,15	677,54
Расійскі рубель	67,92	67,79

«Вулічныя» курсы ў Маладзечне

Долар	2050/2060	2053/2069

Маладзечна

Цэны на рынку

Прадукты	Цана (руб.) 2.07	9.07
Кілбаса с/вялен., 1 кг	12800	12700
Сасіскі, 1 кг	4310	3900
Селядзец, 1 кг	2800	2750
Рыс, 1 кг	820	800
Грэчка, 1 кг	1450	1450
Цукар, 1 кг	1310	1310
Яйкі курыныя, 1 дзес.	1100	1000
Алей, 1 л	1750	1750
Маянэз, 200 г	470	470
Кава «Пеле, 100 г	2200	2200
Шпроты, бляшанка 160 г	850	800
Соус там.«Мінскі», 0,5 л	800	800
Цыбуля рэпчатая, 1 кг	1100	1100
Капуста, 1 кг	700	800
Морква, 1 кг	1500	1700
Лімоны, 1 кг	2300	2200
Апельсіны, 1 кг	1900	1800
Клубніцы, 1 кг	4000	4500
Чарэшня, 1 кг	5000	3500
Памідоры, 1 кг	1800	1850
Агуркі, 1 кг	700	580
Кавуны, 1 кг	3000	1600
Яблыкі, 1 кг	1500	2700

Сялянскія прадукты

Малако, 1,5 л	600	700
Смятана, 1 л	1800	2000
Масла, 1 кг	4200	4300
Тварог, 1 кг	1600	1500
Яйкі курыныя, 1 дзес.	1400	1500
Бульба, 1 вядро	4000	4000
Бульба маладая, 1 вядро		7500
Клубніцы, 5-літр. вядро	14000	15000
Чарніцы, 1 шклянка	1000	400
Суніцы, 1 шклянка	2000	2000

Круціцца ганчарны круг

РАДАШКАВІЧЫ. Без мінуўшчыны няма будучыні – вырашылі на ААТ "Белмастацкераміка" і аднавілі работу ганчарнага цэха.

Шчырующь тут пакуль што восем чалавек. У асноўным людзі маладыя, не абдзеленыя здольнасцямі і жаданнем працаваць. Многія не з мясцовых. Даведаўшыся, што заводу патрэбны спецыялісты, прыехалі ў пошуках работы ажно з Ваўкавыска. Кіраўніцва пайшло ім насустрач. Выдзеліла месцы ў інтэрнаце, дазволіла жыць сем'ямі. Бо ці ж зможа чалавек працаваць творча, калі ў сэрцы вечны неспакой за сваіх блізкіх?

Вырабы тутэйшых ўмельцаў ніколі не паўтараюць адзін аднаго. У кожнага свой памер, свая форма, адценне. Таму пакупнік, набываючы тую ж вазу ў краме, альбо заказваючы на прадпрыемстве, можа быць упэўнены: у руках трымае ні што іншае, як эксклюзіў.

У кагорту ганчароў, што працуе ў цэху, удала ўпісваецца і сямейны дуэт Рамусавых. Юлія і Сяргей, як зазначылі на заводзе, умеюць не толькі хутка ўвасобіць задуму мастака ў жыццё, але і добра ведаюць тонкасці і сакрэты ганчарнай справы, без якіх гліна не "пяе", не грэе сваім цяплом, не радуе багаццем фарбаў і адценняў.

Марына СЛІЖ.

Пажар у лазні

МЯДЗЕЛ. У месцы, дзе ніколі не адчуваецца недахопу вады, гарадская лазні, здарыўся ў мінулую суботу пажар. Ад надзвычай высокай тэмпературы ў парыльцы загарэліся сцены, абітыя вагонкай.

Пажарныя, што прыехалі на месца здарэння, патушылі агонь хутка, і наведвальнікі, якіх эвакуіравалі, змаглі прадоўжыць свой лазневы дзень.

Марына СЛІЖ.

Пад дахам дома не свайго

РАДАШКАВІЧЫ. 29 выпускнікоў Радашкавіцкай агульнаадукацыйнай школы для дзяцей-сірот выйшлі ў гэтым годзе за сцены навучальнай установы. Далёка не ружамі будзе ўсыпана іх дарога ў самастойнае жыццё, дзе цябе ніхто не чакае, дзе ты нікому не патрэбны. Хіба што школе і настаўнікам, выхавальнікам, якія ніколі не кідаюць тых, хто трапіў у бяду.

Зоя Міхайлаўна Макляк працуе ў школе для дзяцей-сірот 22 гады. Пачынала тут старшай піянерважатай, а дарасла да намесніка дырэктара па выхаваўчай рабоце. Падымаючыся па прыступках службовай лесвіцы, не разгубіла ні шчырасці, ні чалавечнасці, ні дабрыні, у якіх так маюць патрэбу дзеці, з якімі працуе. Яна ўжо даўно не дзеліць іх на сваіх і чужых і лёс кожнага прапускае праз сваё сэрца. Гонар Зоі Міхайлаўны Галя Ганчар – дзяўчына, якая закончыла адразу вучылішча, затым тэхнікум і знайшла ў сабе сілы стаць студэнткай інстытута. Радуецца за Олю Курцэвіч і Кацю Жыхар, якія ўжо маюць свае сем'і і сталі добрымі жонкамі і нявесткамі. Але ёсць і такія, за чыё шчасце давялося пазмагацца...

Наташа

Брудных, мурзатых хлопчыка і дзяўчынку, што сноўдаліся па вакзале ў пошуках сваёй мамы, падабралі міліцыянеры. Дзеці нічога толкам растлумачыць не маглі, таму вырашана было не прымаць паспешлівых рашэнняў і паспрабаваць дачакацца гора-маці, якая, па словах малых, хутка павінна была прыйсці. Стрэлкі гадзінніка паказвалі 22 гадзіны, а тая, што нарадзіла, так і не з'явілася...

Лёс раскінуў брата і сястру па розных інтэрнатах. Наташа, будучы выхаванкай Радашкавіцкай школы для дзяцей-сірот, так і не змагла даведацца, дзе Сяргей і што з ім. Затоеная, яршыстая, яна цяжкай была на дружбу і ўвесь час чамусьці скардзілася то на равеснікаў, то на педагогаў, якія быццам бы ўдзялялі ёй мала ўвагі. "Я да вас больш ніколі не прыду", – заявіла яна пасля выпускнога вечара і з горда паднятай галавой выйшла з двара школы...

Тэлефонны званок у кватэры З. М. Макляк раздаўся позна вечарам. Нясмелы голас на другім канцы провада прасіў сустрэчы і дапамогі. "Прыязджай", – сэрцам адчуўшы, што Наташы адзінока і цяжка, запрасіла былы педагог.

Яны прагаварылі да чатырох гадзін раніцы. Стомленая дарогай і ўспамінамі, дзяўчына, як толькі галава датыкнулася да падушкі, заснула. А Зоя Міхайлаўна ў тую ноч так і не лягла. Ёй трэба было выцягваць дзяўчо, што спала на яе канапе, з бяды. Жанчына зрабіла ўсё магчымае і немагчымае, каб уладкаваць цяжарную Наташу на працу, знайшла разуменне і падтрымку ўлад у Маладзечне, якія выдзелілі ёй жыллё. Але і пасля гэтага не магла жыць спакойна. Будучаму дзіцяці патрэбны быў пасаг у выглядзе каляскі, ложка, адзення, электрычнай пліткі, посуду, пральнай машыны. Патэлефанавала ў Германію, папрасіла знаёмую сям'ю, якая часта брала на аздараўленне дзяцей, дапамагчы.

Бываючы ў Маладзечне, яна ні разу не абмінула інтэрнат, дзе цяпер жыла Наташа. Больш таго, пазнаёмілася з яе суседзямі, камендантам, якую папрасіла хоць раз у дзень заглядваць у пакой да будучай маці, прывезла ўсю неабходную літаратуру.

"Зоя Міхайлаўна, гэта з інтэрната. Наташа ў роддоме",- паведаміў чыйсці незнаёмы голас на другім канцы провада і сувязь абарвалася. Яна тэлефанавала туды кожныя паўгадзіны, а бліжэй да вечара даведалася, што стала "бабуляй". Дзевятнаццацігадовая маці нарадзіла хлопчыка.

Забіраць іх з бальніцы зноў жа не было каму. Таму педагог узяла і гэты клопат на сябе. Папрасіла настаўніка, які меў сваю машыну, з'ездзіць з ёй у Маладзечна. Па дарозе купілі кветкі, цукеркі, а пасля яшчэ і ўдала сыгралі ролю Наташыных мамы і таты, ды так, што большасць медперсаналу нават не здагадалася, што дзяўчына – сірата.

Цяпер у іх, здаецца, усё добра. Хлопчык падрос, ходзіць у садок, яго мама працуе. Знайшоўся нават чалавек, які прапаноўваў ім свае руку і сэрца. Але Наташа выйсці замуж не згадзілася. Пасля таго, як падманулі, яна з нейкім недаверам адносіцца да ўсіх мужчын. Затое навучылася верыць у дабрыню і ведае, што ёсць на гэтай зямлі месца, дзе ёй заўсёды гатовы дапамагчы.

Віка

Віка родам з Салігорскага раёна. Недзе там жывуць бацькі, старэйшы брат, якія, пакуль дзяўчынка знаходзілася ў школе, так ніразу яе і не наведалі. Першы раз у сваю вёску яна з'ездзіла, калі ўжо стала навучэнкай вучылішча. Старэнькая хатка, бруд, п'яныя бацькі, галодныя братавы дзеці назаўсёды перакрэслілі мару аб уласным доме. Віка ведала, што больш туды ніколі не вернецца.

З Галінай Міхайлаўнай яна пазнаёмілася, можна сказаць, выпадкова. Разгаварыліся, спадабаліся адна адной, і жанчына, якая з-за хваробы не зведала шчасця мацярынства, запрасіла Віку жыць да сябе. З кім было параіцца дзяўчаці перш чым прыняць такое рашэнне? Вядома ж, прыехала ў інтэрнат.

"Падумайце, – раіла пры сустрэчы Зоя Міхайлаўна Галіне, – не прымайце паспешных рашэнняў. Віка не дзіця, яна дарослы, самастойны чалавек, са сваім характарам, сваімі звычкамі. Прыгледзьцеся спачатку адна да адной, а пасля з'язджайцеся". Жанчына нічога не хацела чуць.

А праз некалькі месяцаў заплаканая Віка ўжо сядзела ў кабінеце псіхолага і, размазваючы па шчаках слёзы, расказвала, што ніяк не можа дагадзіць прыёмным бацькам: дрэнна прыбірае, не так прасуе, дрэнна гатуе. Больш таго, ёй не дазваляюць хадзіць на работу, заводзіць сяброў, размаўляць па тэлефоне. Агульнымі намаганнямі іх памірылі. Толькі не доўга ў сям'і панавала згода. Муж Галіны Міхайлаўны стаў аказваць дзяўчыне знакі ўвагі. І адносіўся пры гэтым не як да дзіцяці, а як да жанчыны. Напужаўшыся, Віка вярнулася ў сваю школу і наадрэз адмовілася жыць ў гэтай сям'і.

І зноў Зоя Міхайлаўна, заручыўшыся падтрымкай калег, пайшла па інстанцыях. Яна нідзе і нічога не патрабавала, проста прасіла, як за сваё дзіця. Знайшліся людзі, што зразумелі яе боль. Тані адразу дапамаглі ўладкавацца ў інтэрнат, затым – на работу. Увішная, дасціпная, акуратная, яна не падвяла сваіх апекуноў. Добра працуе, мае падзякі, стаіць у чарзе на паляпшэнне жыллёвых умоў і збірае грошы на вяселле, на якім зноў жа, маючы такі надзейны тыл, як педагогі і выхавальнікі школы, не будзе адчуваць сябе сіратой.

Каця

Усе дзеці, што растуць без мам і тат, пясцяць у душы адну і тую ж мару: трапіць у сям'ю, набыць свой дом. Не была выключэннем і Каця. Гаварлівая, смяшлівая дзяўчынка, якая з-за свайго шустрага характару сябравала больш з хлопчыкамі, чым са сваімі равесніцамі-дзяўчынкамі. Тым не менш Тамара Ігнатаўна, што мае ўжо дарослага сына, вырашыла ўзяць апеку над дзяўчынкай-сіратой і спыніла свой выбар на ёй. Жанчыну папярэдзілі адразу ж: дзіця складанае, лёгка не будзе. Яна не спалохалася і з першага дня дала Каці поўную свабоду. Хочаш гуляць з хлопчыкамі ў футбол – калі ласка, не любіш сукенкі – насі штаны, хочаш да сяброваў у інтэрнат – едзь. Такія ўмовы задавальнялі чатырнаццацігадовую дзяўчынку. Напачатку, прыехаўшы ў Радашковічы, яна затрымлівалася тут на тры-чатыры дні, а праз нейкі час візіты свае звяла да мінімуму: гасцявала не больш сутак і прызнавалася, што сумуе па маме. Адчувалася, што разам ім добра, весела, хораша. Тым больш, што ў Тамары Ігнатаўны быў характар нечым падобны да Кацінага. Яна ніколі не засмучалася, не ныла, была лёгкая на пад'ём і ў свае 45 гадоў магла таксма паганяць з суседскімі хлопчыкамі мяч.

Гром грымнуў нечакана. Каця закахалася ў свайго старэйшага "брата", які жыў з імі ў адной кватэры і пачала канфліктаваць з яго жонкай. Разгубіўшыся, Тамара Ігнатаўна прыехала за парадай да школьнага псіхолага. А вярнуўшыся ў Маладзечна, зняла для сына з нявесткай кватэру. Маладыя не пакрыўдзіліся, даўно хацелі жыць самастойна, а вось Каця была сама не свая. Часам нават здавалася, што дзяўчынка не вытрымае выпрабавання разлукай, якое было залішне суровым. Але і тут прыёмная маці праявіла вытрымку і розум: старалася не пакідаць яе адну, пазнаёміла з пляменнікам, які быў нечым падобны на яе Ігара.

Бяду адужалі. Тым не менш настаўнікі, сацыяльны педагог, не мінаюць выпадку каб патэлефанаваць у сям'ю, спытацца як там Каця. Шчаслівыя маці і дачка наперабой хапаюць трубку, расказваюць навіны. За іх спакойна. І цяжка нават усведамляць, што магло б быць інакш...

Што ні выхаванец – свая гісторыя, свой лёс. У адных ён склаўся ўдала, у іншых – жыццё і сёння падобна на суцэльны жах. Стаўшы паўналетнімі, юнакі і дзяўчаты вярнуліся ў сем'і адкуль іх забралі дзецьмі і гэтак жа, як бацькі, п'юць, бадзяюцца, нідзе не працуюць, раскідаюць па інтэрнатах дзяцей. Але гэта ўжо іншыя гісторыі...

Марына СЛІЖ.

Жэня Вянгроўскі. Хлопцу 9 гадоў. Ён выхоўваецца ў Радашкавіцкай школе-інтэрнаце, але вельмі хоча жыць у сям'і. Жэня любіць тэатр, і з асалодай удзельнічае ў розных школьных пастаноўках. Найлепш у яго атрымліваецца роля дзеда. Летам Жэня нікуды не паехаў: яго няма каму забраць.

Фота Ірыны РАБУШКІ.

■ ЛЁСЫ

Людская хвароба

МАЛАДЗЕЧНА. Штогод выхаванцаў Радашкавіцкай школы-інтэрната удачараюць і ўсынаўляюць іншаземцы. Лёсы гэтых дзяцей розныя.

... У сям'і Ц. было трое дзяцей. Маці пакутавала на псіхічныя расстройствы. Малодшага Дзяніску апякаў дзед. Старэйшыя Ніна і Андрыян трапілі ў школу-інтэрнат. Іх заўважыла італьянская сям'я, запрашала ў госці, неаднойчы забірала на канікулы. Урэшце італьянцы вырашылі назаўсёды пакінуць дзяцей у сябе.

Тым часам дзядуля, які даглядаў малодшага брата, застаўся адзін, узрост браў сваё. І Дзяніс апынуўся ў інтэрнаце.

Адміністрацыя ўстановы не магла дазволіць сабе разлучыць дзяцей. Так, як і аддаць іх італьянскай сям'і без дазволу маці. Час ад часу хвароба адступала, і жанчына была звычайным чалавекам. Усё ж такі маці пагадзілася на ўсынаўленне і ўдачарэнне.

– Я не дам ім будучага, – сказала жанчына.

Колькі слёз пралілі дзеці разам з ёй падчас расставання.

... Дзіма Ж. першы раз трапіў у Італію дзеля аздараўлення. Хлопчык дрэнна бачыў. Ён жыў у сям'і. Нарэшце расстацца з ім стала немагчыма. Гэтак жа немагчыма было і пакінуць яго ў сябе. Бо ў 1986 годзе, калі пачалася гэта гісторыя, паміж Беларуссю і Італіяй не было пагаднення на ўсынаўленне ці ўдачарэнне іншаземцамі нашых дзяцей. Прыйшлося пераадолець шмат цяжкасцяў. Урэшце нарадзілася новая італьянская сям'я.

Два гады таму Дзіма прыязджаў са сваімі бацькамі ў Радашкавічы. Гаворыць толькі па-італьянску. Сваю родную мову забыўся.

Дзіма вельмі падобны на свайго італьянскага бацьку. Дарэчы, той доктар. І дапамог сыну паправіць зрок.

Сапраўдныя яго бацькі ніколі не цікавіліся хлопцам, так як і Дзіма імі.

...Каця Б. і Рыта М. вучыліся ў інтэрнаце. Рыта трапіла ў Беларусь з Літвы. Дзяўчынку білі ў сям'і і ўвогуле не лічылі за чалавека. Сяброўства з беларускімі дзецьмі паступова вяртала яе да жыцця. Дзяўчынкі ездзілі на канікулы ў Італію. Каця прыглянулася сям'і М. Будучы бацька паехаў у Радашкавічы, дзе выпадкова сустрэлася з ім Рыта:

– Італьянец... Я так хачу ў Італію.

– Праўда? – перапытаў ён. – Я вазьму цябе, – і запісаў яе каардынаты на сваёй руцэ.

Калі Кацiны дакументы афармілі без цяжкасцяў, то з Рыцінымі прыйшлося павадзжацца. Яна ж грамадзянка Літвы, а жыве ў Беларусі.

Так нарадзілася інтэрнацыянальная сям'я М.: італьянскія бацькі і дзве дачкі з Літвы і Беларусі.

Каціны сапраўдныя бацькі пазбаўлены бацькоўскіх правоў. Яе зводныя сястра і брат засталіся ў Радашкавічах. Рыта не так даўно пабывала на сваёй малой радзіме.

Дзяўчынку пазнала толькі суседка, якая часта пускала яе пераначаваць ці перачакаць «буру» ў хаце. Першае, што сказала дзяўчына маці:

– Вось я – Рыта – паглядзіце якая! Ну, ударце мяне цяпер.

Жынчына гэтага не зрабіла.

...Свой лёс і ў 9-класніцы Вольгі С. Гэта выключны выпадак, калі удачараюць у такім узросце. Доўга сумнявалася італьянская сям'я.

Вольга тым часам ужо збіралася вярнуцца да сябе дамоў, дзе яе ніхто не чакаў. Маці, пазбаўленая бацькоўскіх правоў, разам з братам то п'е, то сядзіць за кратамі. Другі брат вучыцца ў Вілейцы. Часта прапускае заняткі, папівае. Бабуля хварэе. Бацька памёр. Ад усяго, што убачыла дома, у Вольгі сціснула сэрца. Яна пачала курыць. Напэўна, яе аддзяляў адзін крок ад жыцця, падобнага сваякам. У гэты момант італьянская сям'я вырашыла Олю забраць да сябе.

... Я ніколі не чула пра пакінутых дзяцей за мяжой. Мабыць, гэта наша хвароба. Шкада, што пакуль невылечная.

Ірына РАБУШКА.

P.S. За тры гады супрацоўніцтва Радашкавіцкай школы-інтэрната з замежнымі сем'ямі 17 дзяцей знайшлі сабе маму і тату. У самы першы год (2000-ы) 3 дзяўчынкі і 3 хлопчыкі сталі дзецьмі італьянскіх бацькоў. Пазалетась знайшлі сабе сям'ю ў Германіі і Італіі дзве дзяўчынкі. Летась у гэтыя ж краіны пераехалі яшчэ дзве дзяўчынкі. Сёлета 3 дзяўчынкі і 4 хлопчыкі папоўнілі італьянскія сем'і. І толькі адна беларуская сям'я ўзяла сабе дзяўчынку.

■ СТАРЫ АЛЬБОМ

«Дыпламатычная калдобіна»

ВІЛЕЙКА. У чэрвені 1979 года намячаўся візіт у СССР міністра замежных спраў Мексікі. З мексіканскага боку Крэмль растрывожыла навіна: меркавалася запрасіць у Маскву і жонку міністра. Ды каб яна наведала Вілейку. Як жа такое магчыма? Савецкія кіраўнікі візітуюць без жонак. Вілейка сваім выглядам можа сапсаваць "вітрыну рэальнага сацыялізма". Так на роўным месцы стварылася "дыпламатычная калдобіна". Але, відаць, даведаліся крамлёўскія дзядулькі, што Вілейка – не замшэлая разваліна, не стане лыжкай дзёгцю ў бочцы мёду, запрасілі і жонку, але афіцыйна — як намесніцу мэра мексіканскай сталіцы. Не цяжка здагадацца, што званок з Масквы ўзняў бурлівы паток клопатаў і мітусні ў вілейскага начальства: належным чынам падрыхтавацца да візіту.

Вілейка. Чэрвень 1979 года. Соф'я Богдан (сакратар гарвыканкома), Вера Купрыянава (намесніца старшыні гарвыканкома), Генадзь Шавель (дырэктар завода будаўнічых дэталей), пані Кастаньецы (намесніца мэра Мехіка), Мікола Счасны (дырэктар лясгаса), Іван Трус (старшыня гарвыканкома), злева ад іх – дзве суправаджальніцы пані Кастаньецы.

Фота Юльяна ЯЦЭВІЧА.

Мексіканская віляйчанка

— Пані Кастаньецы, намесніца мэра горада Мехіка, — адрэкамендавалі старшыні гарвыканкама Івану Трусу і яго намесніцы Веры Купрыянавай.

На чыстай рускай мове мексіканка расказала пра мэты свайго візіту і чаму яна для гэтага абрала Вілейку:

— Я віляйчанка. З сям'і Гутманаў. Горад над Віліяй – мая радзіма, калыска дзяцінства, — паведаміла заакіянская госця здзіўленым гаспадарам.

— Яна ў Вілейцы скончыла гімназію, — успамінае сёння Вера Барысаўна. – Затым выехала ў Бельгію прадоўжыць вучобу. Там выйшла замуж за яўрэя з Санкт-Пецярбурга. Неўзабаве і сынок-першынец з'явіўся. Ды нечакана ў іх лёс уварвалася вайна, другая сусветная...

Цяжкім выпрабаваннем для еўрапейцаў стаў 1939 год. Напад фашысцкай Германіі на Польшчу перарос у сусветную вайну. Яўрэям давялося ўцякаць ў Англію ці за Атлантычны акіян.

Апынуўшыся за Атлантыкай, яна стала доктарам навук, прафесарам, намеснікам мэра мексіканскай сталіцы па ахове прыроды. Яе мужа прызначылі міністрам замежных спраў. Для нармальнага жыцця яны мелі ўсё: і цікавую працу, і шчаслівую сям'ю, і пэўную заможнасць. Але сэрца верадзіў штодзённы ўспамін аб Радзіме, аб сябрах дзяцінства і юнацтва.

— За чатыры дні візіту хачу абысці ўвесь горад, сфатаграфаваць і завезці дзецям вобразы родных мне мясцін, — заключыла яна ў час знаёмства.

Былы рэдактар райгазеты "Шлях перамогі" Рыгор Пагуда ўспамінае:

— Мой бацька Уладзімір Пахомавіч добра ведаў даваенны горад. Вечарам пасля працы ён вадзіў пані па вуліцах. Паказваў, хто і дзе жыў з яе родных і знаёмых. Расказваў, якія змены адбыліся ў горадзе за 35 пасляваенных гадоў.

Гаворыць былы дырэктар лясгаса Мікола Счасны:

— Яе цікавілі нашы лясы: пароды дрэў, спеласць лясоў, як яны ахоўваюцца і выкарыстоўваюцца. Узяла з сабой насенне сасны, елкі, ясеня. Сказала, што вельмі хоча, каб у яе пад вокнамі раслі дрэвы Радзімы. Звазілі яе пад Куранец пабачыць хлебнае поле, затым – на вадасховішча.

— Наведалі з ёй завод будаўнічых дэталей, былую лесапілку яе дзядзькі Эйдэльмана, — працягвае аповед Вера Барысаўна. – Канечне, дырэктар Генадзь Шавель паказаў завод ва ўсім бляску: чысціня, парадак, руплівая праца...

Што засталося за кадрам

На развітальным прыёме пані Кастаньецы горача падзякавала гаспадарам за шчырую гасціннасць. Госця зазначыла:

— Так змянілася Вілейка да лепшага! І мы ў Мексіцы рухаемся наперад, але тэмпы развіцця ў вас хутчэйшыя. Я абавязкова напішу кнігу пра сваю вандроўку на Радзіму, прышлю яе і вам.

За кадрам засталася дзікая боязь кіраўніцтва краіны дапусціць да народа госцю з капіталістычнай краіны, нават з "трэцяга свету", які СССР імкнуўся ўсімі сіламі перацягнуць на свой бок. Шпацыравала і яна па вуліцы, а за ёй ценем рухаліся хлопцы ў цывільным. Для чаго? А каб ні з кім не загаварыла. Яўрэі, яе знаёмыя, збіраліся і ля гасцініцы, і ля гарвыканкома. Іх настойліва адцяснялі тыя ж хлопцы. Навошта? А чаму б было не арганізаваць у Доме культуры сустрэчу гараджан са знакамітай іншаземкай ды залучыць дагавор аб дружбе і супрацоўніцтве? Не ў кожны райцэнтр прыязджаюць намеснікі мэраў з мексіканскай сталіцы, найбуйнейшага горада ў свеце.

Варта зазначыць і такую дэталь: пані Кастаньецы ахвотна купляла ў нашых крамах розныя льняныя рэчы: ручнікі, настольнікі, прасціradлы... Беларускі лён – гэта тое багацце, з якім мы маглі б выйсці ў людзі, заваяваць надзейнае месца на сусветным рынку. Ды дзе там? Змагаліся за чысціню ленінскіх ідэй, пакуль праз некаторы час сацыялістычная сістэма не наказала доўга жыць. Тады і загінула сцяна самаізаляцыі СССР і боязі перад заходнім светам.

Будзем спадзявацца, што назаўсёды.

Аляксандр НАРКЕВІЧ

■ ПРАБЛЕМА

Сваю бяду чужымі рукамі развяду

ці Каго і чаго баяцца маладзечанцы

МАЛАДЗЕЧНА. Калі скажаш пра тое, што вуліцы ў раёне Лясных патрабуюць рамонту, Амерыкі не адкрыеш. Праблема гэта з барадой і паспела набіць аскоміну як гараджанам, так і ўладальнікам дамоў, якія мелі няшчасце тут пабудавацца. Бо многія колькі памятаюць сябе, столькі вымушаны хадзіць, як канстатуюць самі, па платах, да якіх іх прыціскаюць у бездарожжа аўтамашыны. Хаця, вадзіцелей таксама можна зразумець: легкавік жа не танк, якому пад сілу фарсіраваць любыя выбоіны і каляіны.

Аповедаў падобнага характару калектыў "Рэгіянальнай газеты" наслухаўся дастаткова. Бо людзі, каб расказаць пра свае праблемы, у рэдакцыю не толькі тэлефанавалі, але і прыходзілі. Скардзіліся жыхары вуліц імя Вароўскага, імя Каліноўскага, Чыгуначнай, Паркавай, 1-га Сухога завулка. Толькі вось прадставіцца, назваць сваё прозвішча, не пажадаў ніхто.

"Каго і чаго баіцца народ?" – задаліся мы пытаннем і ў адзін з дажджлівых дзён наведаліся на Лясныя. Усё пачутае аказалася праўдай: і па вуліцах вышэй названых месцамі ні праехаць – ні прайсці, і лужыны тут падобныя на сажалкі, у якіх машыны хаваюцца па бампер. А вось людзей, якія б змаглі сказаць пра гэта зноў жа не хаваючыся за чужыя плечы, не знайшлося. Абураліся, мітынгавалі, прасілі разабрацца і толькі ні ў якім разе не ўпамінаць пры гэтым ні іх прозвішчаў, ні адрасоў. Маўляў, нам жыць, працаваць трэба, і ці мала чым гэта ўсё можа абярнуцца.

Не падзяліў іх настрою толькі пенсіянер Васіль Калтуноў: маўляў, няма чаго чужымі рукамі жар заграбаць і пра праблемы вуліцы Сухой, дзе жыве, расказаў сам. Высветлілася, што дарогі тут не бачылі рамонтнікаў гадоў гэтак дзесяць. Як раскапалі, калі праводзілі газ, так і не падабралі моманту добраўпарадкаваць зноў. То часу не было, то фінансавых магчымасцей. Людзі не маўчалі. Хадзілі, тэлефанавалі ў гарвыканком, "Камунальнік", звярталіся да сваіх дэпутатаў. Іх прасілі пацярпець, пачакаць, але дзейснай дапамогі так ніхто і не аказаў.

Стаміўшыся ад гэтага чакання ў "РГ" патэлефанавала яшчэ адна чытачка, маладзечанка Ірына Сцяпанава, якая таксама жыве ў раёне Лясных. Цікавіць яе тое ж пытанне: калі адрамантуюць дарогі. За адказам карэспандэнты звярнуліся ва УП "Камунальнік". Намеснік дырэктара па камунальных пытаннях Таццяна Цюшкевіч сказала, што добраўпарадкаванне павінны былі пачаць з гэтага панядзелка. Перашкодзіў дождж. Як толькі надвор'е ўстановіцца, дарогі пачнуць рамантаваць. У першую чаргу возьмуцца за вуліцы Някрасава, Шаранговіча, Багушэвіча, Лясную, а таксама вуліцу і завулак Заслонава. Гарадскі бюджэт выдзеліў на гэтыя мэты 90 мільёнаў рублёў. Каб давесці да ладу вышэй згаданыя вуліцы іх дастаткова. Т.Цюшкевіч мяркуе, што да восені дарогі адрамантуюць.

Марына СЛІЖ,
Ірына РАБУШКА.

■ САЦЫЯЛЬНАЯ ДАПАМОГА

Дзень юбіляра

МАЛАДЗЕЧНА. 17 год у горадзе дзейнічае аддзяленне сацыяльнай дапамогі, якая аказваецца дома. Арганізавала і кіравала аддзяленнем граматны, энергічны і ініцыятыўны чалавек – Любоў Федунец. 15 гадоў яна аддавала душу і сэрца працы. Аддзяленне было адным з лепшых у Мінскай вобласці. Многія новаўвядзенні, прапанаваныя ёй, сталі традыцыяй. Адно з іх – "Дзень юбіляра".

Ужо пяць год у маі мы спраўляем гэты дзень для тых бабуль і дзядуль, каму на працягу года спаўняецца 80, 90 гадоў. А сёлета быў і 100–гадовы юбіляр. На свята мы рыхтуем сцэнарый, упрыгожваем залу, накрываем святочны стол, запрашаем з канцэртам дзетак з дзіцячага садзіка.

Бабулек запрашаем загадзя. Часам вядзецца вялікая работа, каб іх выцягнуць з дому – некаторыя шмат год не пакідалі сценаў свайгожытла. У святочны дзень на аўтамабілі прывозім усіх у аддзяленне, дзе на парозе з кветкамі сустракаюць іх работнікі аддзялення і праводзяць іх за святочны стол. Кожнага прадстаўляем.

У ходзе свята выносіцца торт са свечкамі. Юбіляраў віншуюць дзеткі. Кожнаму юбіляру даем слова. Яны з задавальненнем дзеляцца ўспамінамі аб сваім жыцці. Спяваюць песні свайго юнацтва, маладосці. У завяршэнне свята уручаем на памяць кожнаму невялікі падарунак. І робім на памяць агульную фатаграфію. Многія кажуць, што за іх доўгае жыццё такога свята ім ніхто не ладзіў. Дапамагаюць праводзіць такое мерапрыемства спонсары, у асноўным, прадпрымальнікі з Маладзечна, некаторыя прадпрыемствы.

Часы мяняюцца, ў жыццё ўносяцца карэктывы. Сацыяльная служба таксама церпіць змены. Так, для некаторых катэгорый грамадзян абслугоўванне стала платным, але плата гэтая сімвалічная. І тэлефон нашай службы 007 стаў для многіх, хто мае патрэбу ў дапамозе, дапамагае знайсці ў асобе сацыяльнага работніка блізкага чалавека, які раздзеліць радасць і гора, падтрымае ў цяжкую хвіліну.

Зоя ШВЫРОВА,
інспектар аддзялення сацыяльнай дапамогі, Маладзечна.

Вяжыце венікі!

Уладзімір Войніч з Вілейскага раёна пытаецца, калі і якія венікі для лазні можна нарыхтаваць, каб імі карыстацца шматразова. І ці праўда, што венікі з асобных лісцевых дрэў можна выкарыстоўваць для прафілактыкі і лячэння некаторых захворванняў?

На гэтае пытанне адказвае наш аўтар Альбін МАКАРЭВІЧ, аграном і аматар папарыцца.

— Так, я аматар папарыцца, ёсць у мяне і аднадумцы. Наведваем лазню адзін раз на тыдзень, парымся бярозавымі, ядлаўцовымі, дубовымі венікамі ўласнага вырабу, а летам прымяняем венікі і з крапівы, бывае, і піжму дадаём. Аднак, каб адказаць чытачам кваліфікавана і пераканаўча на "лазневыя" пытанні, я звярнуўся да кандыдата медыцынскіх навук Яўгена Бурыба і доктара медыцынскіх навук, спецыяліста па лекавых раслінах Лідзіі Ніхалайчук. Вось што яны адказалі:

— Лепшым лекарам як у вёсцы, так і ў горадзе з'яўляецца лазня. Яна здымае пасля вялікай фізічнай нагрузкі стомленасць і павышае супраціўляльнасць хваробам. Пар стымулюе абмен рэчываў, дае цудоўную гімнастыку сасудам, трэніроўку дыханню, садзейнічае самааднаўленню. Нездарма кажуць: "Лазня без пары, что суп без навару".

А лазня з венікам – гэта і своеасаблівы масаж, які ўзмацняе кровазварот. Эфірны алей веніка трапляе на скуру і паляпшае ў ёй абмен рэчываў, перашкаджае заўчаснаму старэнню. У кожнага веніка свае ўласцівасці.

Бярозавы, напрыклад, распаўсюджвае лятучыя рэчывы – фітанцыды – і таму добра ачышчае скуру ад сыпу, гнайнічкоў, паскарае зажыўленне ран і драпін. Бярозавая пара моцна расшырае дробныя бронхі, карысная пры захворваннях верхніх дыхальных шляхоў і для былых курыльшчыкаў.

Нарыхтоўваюць бярозавыя венікі ў чэрвені-ліпені, калі лісце сочнае, пахучае і асабліва багатае гаючымі рэчывамі. Лепш за ўсё іх вязаць у сонечнае надвор'е, бо інакш лісце пацямнее і будзе ападаць. Трэба зразаць тонкія пругкія галінкі з бярозавых сукоў і фарміраваць з іх венік, трывала звязваць яго сінтэтычным, але не папяровым шпагатам. Не падыходзяць кусты і парасткі, якія адраслі ад старых каранёў – венік з іх атрымаецца жорсткі і лісце ападзе.

Захоўваюць венікі ў халаднаватым месцы (на гарышчы) ці ў добра вентылюемым памяшканні. Іх звязваюць папарна і падвешваюць.

Робяць і камбінаваныя венікі: бяруць пароўну галінак бярозы, дубу, ліпы, а ў сярэдзіну кладуць калючую галінку ядлоўцу.

Дубовы венік – карысны для людзей з тлустай скурай. Ён робіць яе матавай і пругкай, аказвае супрацьзапаленчае дзеянне. Водар дубовых лісцяў паніжае артэрыяльны ціск у парылцы, заспакойвае нервовую сістэму. Нарыхтоўваюць дубовыя венікі з чэрвеня па жнівень, у зацененых месцах, дзе растуць лопухі і іншыя травы. Галінкі дуба, зрэзаныя ў такіх месцах, вызначаюцца асаблівай трываласцю, і лісце з іх не ападае. Падвешаныя ў халаднаватым зацемненым месцы дубовыя венікі могуць захоўвацца на працягу двух гадоў. На святле ж лісце абясцвечваецца і траціць пах.

Рабінавы венік танізуе, і таму ім лепш карыстацца раніцай ці калі вельмі стаміўся. Нарыхтоўваюць іх у чэрвені-ліпені з маладых парасткаў.

Венік з піжмы звычайнай (трава з суквеццямі) узбуджае цэнтральную нервовую сістэму, танізуе. Рэкамендуецца для людзей з паніжаным ціскам. Нарыхтоўваюць у жніўні, вяжуць і захоўваюць у сухім і халаднаватым месцы. Летам лепш карыстацца свежымі венікамі.

Ліпавы венік дапамагае пазбавіцца ад галаўнога болю, паляпшае функцыю нырак, потаадддзяленне, аказвае жарапаніжаючае дзеянне, добра здымае спазмы бронхаў і карысны пры прастудных захворваннях. Нарыхтоўваюць у чэрвені, вяжуць і захоўваюць, як і бярозавыя.

Ядлаўцовы венік утрымлівае смалістыя рэчывы, якія аказваюць раздражняльнае дзеянне на скуру і рэфлекторна ўплываюць на ўнутраныя органы. Яго добра выкарыстоўваць пры болях у пазваночніку, радыкулітах. Ядлаўцовая пара цудоўна дэзінфіцыруе паветра, папярэджвае рэспіраторныя захворванні – ларынгіты, бранхіты, грып. Нарыхтоўваюць венікі з ядлоўцу ў чэрвені-жніўні. Трэба асцярожна зразаць бакавыя галінкі, захоўваць у цёмным і халаднаватым месцы. Але лепш карыстацца венікам са свежых галінак, бо ядловец – вечназялёная расліна.

Піхтавыя венікі ўтрымліваюць смалістыя рэчывы, дэзінфіцыруюць скуру і дзейнічаюць на яе раздражняльна. Імі добра карыстацца пры радыкулітах, захворваннях суставаў. Нарыхтоўваюць у верасні-снежні.

Венікі з крапівы прымяняюць пры хранічным радыкуліце, нарыхтоўваюць у канцы мая – пачатку чэрвеня. Зразаюць расліны вышынёй 30 см, злёгку падсушваюць у сухім халаднаватым месцы і затым вяжуць разам з бярозавымі ці ліпавымі галінкамі. Венікам з крапівы парадь толькі балючы месцы пры радыкуліце. Пры гэтым на скуры з'яўляюцца пачырваненне, пулькіры, затое боль сціхае.

Эўкаліптавым венікам лечаць прастудныя захворванні. Рэчыва цынеол, якое ўтрымліваецца ў яго лісцях, згубна ўздзейнічае на многія хваробатворныя мікробы. Асабліва карысны такі венік пры экземе і іншых захворваннях скуры. Перад лазняй загадзя яго заварваюць у гарачай вадзе некалькі разоў, каб распарыўся. Такім венікам можна карыстацца шмат разоў. Нарыхтоўваюць у жніўні-верасні.

Венікі перад запарваннем лепш замачыць пад душам ці пад кранам, у драўлянай бочцы ці сачыць, каб не перамоклі, а то будуць клейкія. Для хуткага запарвання венік акунаюць у ваду і, павольна паварочваючы, прагравають на каменцы. Трэба толькі старанна прыбраць апалае з веніка лісце на камені, бо яно будзе гарэць і замест водару стварацъ гар.

Перасохшы венік трэба пакласці на лаўку, расправіць, абліць 2-3 разы кіпенем, накрыць тазікам і распарваць 10-15 хвілін. А можна звечара перад лазневым днём замачыць венік у вядры з халоднай вадой.

У вясковай лазні, калі парыльня гатова, трэба пакласці на полку свежавысечаных яловы лапнік, які дае цудоўны водар, як у лесе. У лазні тады вельмі лёгка дыхаецца, адчуваецца прыліў сіл. Выкарыстанне веніка дапаўняе і ўзмацняе гэтае прыемнае адчуванне.

Навука вязаць венікі перадаецца з пакалення ў пакаленне.
Фота Яўгена МАНЦЭВІЧ.

■ НАРКАМАНІЯ

Паспявае мак

Распаўсюджванне наркотыкаў – адна з трох асноўных пагроз чалавецтву, рэкамендацыі па змяншэнню якіх выпрацавала ААН. Дзве іншыя – атамная зброя і забруджванне прыроды.

І сапраўды, калі ў 1991 годзе ў Беларусі на ўліку стаяла 960 наркаманаў, то ў 2000-м – ужо 5235! Але па меркаванні спецыялістаў гэтую лічбу трэба павялічваць наймениш у 10 разоў. Такім чынам, цяпер у нашай краіне больш-менш рэгулярна спажываюць наркотыкі і псіхатропныя рэчывы да 100 тысячаў чалавек – 1% усяго насельніцтва.

Падлічана, што 1 наркаман у стане ўцягнуць ў спажыванне гэтай атруты яшчэ 10–15 чалавек. А медыцыне ўдаецца вылечыць толькі 5–6% хворых. Вось чаму і распаўсюджваецца наркаманія як лясны пажар у сухое надвор'е.

Сярэднемесячнае спажыванне накотыкаў каштуе для чалавека ад 30 да 100 долараў ЗША. У Маладзечне запалкавы карабок перапрацаванай макавай саломкі для курэння каштуе 15 долараў. Яго хапае прыкладна на 8 самакрутак. Даволі часта моладзь купляе такі карабок у складчыну. Напрыклад, перад тым, як пайсці на дыскатэку. Макавая саломка, дарэчы, лічыцца "лёгкім" наркотыкам. Але, як паказвае сусветны досвед, лёгкія наркатычныя рэчывы цягнуць да спажывання цяжкіх. Самакруткі з часам прыводзяць да шпрыца і да рызыкі захварэць СНІДам. Неяк адзін малады чалавек сказаў, што пасля опію "вельмі добра складаецца музыка". Ці ведае ён, што гэта музыка пахавальная?!

Наркаманія і злачыннасць ідуць пляччо ў пляччо. Каб задаволіць свае патрэбы, чалавеку патрэбныя грошы. 49,9% наркаманаў у Беларусі, якія стаяць на ўліку, раней судзімыя.

У апошні час з'явілася дзве небяспечныя тэндэнцыі. Першая – асваенне тэрыторыі Беларусі як рынку збыту наркатычных рэчываў. Другая – павелічэнне транзіту наркотыкаў праз нашу краіну. Толькі ў 1999 годзе аб'ём кантрабандных паставак узрос у 1,5 раза. Праз Маладзечна праходзіць найкарацейшы шлях з Мінска у партовы Калінінград. А пасля уступлення Літвы ў Еўрапейскі Саюз – і самы кароткі шлях у Еўропу.

Наркатызацыі нашай краіны садзейнічае і сацыяльнае расслаенне грамадства. Самая бедная маргінальная яго частка дае кадры ў сферы незаконнага абароту наркотыкаў (іх вытворчасць, распаўсюджванне, збыт і кантрабанда).

Апраўданую трывогу ў грамадзян (суседзяў, родных, знаёмых) павінен выклікаць, напрыклад, факт здачы ў арэнду жылога памяшкання не на непрацяглы тэрмін, тыдні на 2. Наркадзяльцы стараюцца выкарыстоўваць для сваіх мэтаў такім спосабам арэндаванае памяшканне кароткі час, потым мяняюць яго, каб не быць злоўленымі. Калі ж малады чалавек "падсеў" на наркотык, паводзіны яго мяняюцца. І гэта мусяць заўважыць бацькі.

Барацьба з наркаманіяй хутка не скончыцца. У нашай краіне яна толькі пачынаецца. Вынік жа залежыць ад усяго грамадства.

Алег БЯГАНСКІ.

■ ДУМКА ЧЫТАЧА

Пра «цяжкую» ваду

Паважаная радакцыя! Ваша газета ўжо некалькі год кожны тыдзень з цікавасцю чытаецца ўсёй нашай сям'ёй. Нас заўсёды ўражвалі не толькі мясцовыя навіны але і проста цікавыя гістарычныя, эканамічныя артыкулы.

У нумары ад 13 чэрвеня быў змешчаны матэрыял «Вада жывая і мёртвая» у якім са спасылкай на навуковыя распрацоўкі некалькіх НДІ Расіі выказваюцца памылковыя думкі. Магчыма, не трэба чапаць першую частку (пра кластэрную структуру, сілу думак і іншае), але ў другой аўтар блытае дыстыляваную ваду з цяжкай вадой.

Цяжкая вада ўтвараецца з ізатопу вадарода дэйтэрыю і сапраўды атрутная для жывых істот. А вось яе фізічныя якасці не такія ўжо звышнатуральныя.

Цяжкая вада – ізатопная разнастайнасць вады – была вынайдзена яшчэ ў 1932 годзе, а ў наш час выкарыстоўваецца ў атамных рэактарах і навуковых даследваннях. Наадварот, дыстыляваная вада знайшла прымяненне, напрыклад, у медыцыне і выратавала шмат жыццяў.

Радкі пра «памяць вады» вельмі нагадваюць тэксты з нейкага гамеапатычнага часопіса і іх навуковая вартасць выклікае сумненні.

Я ўпэўнены, што гэта проста недарэчнасць, і надалей мы зможам быць упэўнены ў праўдзівасці і правеpанасці фактаў на старонках «РГ».

З павагай Дзмітрый МЕЛЬНІЧЭНКА.

Вынікі халоднага чэрвеня

Чэрвень сапраўды аказаўся не гарачым, а халодным: у некаторых месцах назіраліся замаразкі, было халадна і мокра. У сярэднім тэмпература аказалася ніжэйшая за значэнні, характэрныя для нашых шыротаў. Ураджай на Гомельшчыне пад пытальнікам, таму што там не было дажджоў, а на захадзе і поўначы замачыла, клубніцы вымерзлі, з-за гэтага цэны на першы прадукт салодкага лета дасягнулі заворблачных вышынь – 4 тысячы рублёў за кілаграм.

Страта месяца

Чэрвень стаў месяцам страт – страна згубіла Быкава, народ згубіў, магчыма, голас свайго сумлення. Нават сам Аляксандр Лукашэнка прызнаў, што пісьменнік меў няўтольную смагу гарачай барацьбы за свабоду нашай краіны. Хавалі пісьменніка пад бел-чырвона-белымі сцягамі, пад якімі ён і жыў. Быкаў адным з першых яшчэ ў 1991 годзе адзначаў няўстойлівасць дэмакратычных заваёў, збліжэнне рэакцыйных сілаў старой наменклатуры, якая некалі кіравала, партыйных функцыянераў і неабходнасць у цвёрдай руцэ для народа. Пісьменнік лічыў незалежнасць і свабоду Беларусі свяшчэннымі, жорстка крытыкаваў спробы збліжэння улад з расійскімі камуністамі, ваенна-прамысловым комплексам і сыравіннымі алігархамі. Калі жыў за мяжой, выдаў некалькі кніг, якія заклікаюць не забываць, што мы, беларусы, і вольныя людзі.

Страту Беларуссю вешчуна аб свабодзе і незалежнасці Радзімы, магчыма, яшчэ не зразумелі і не ўсвядомілі ў народзе, але ў нас няма велічынь, падобных да Сахарава ў Расіі ці Вацлава Гавела ў Чэхіі. Цяпер ужо няма каму вучыць нас рабіць асабісты выбар і несці за яго адказнасць, расплачвацца болем і крывёю за права быць самімі сабой.

Кулаком па стале

Асвятленне пахавання Быкава на некаторых расійскіх тэлеканалах і ў прэсе, інфармацыя пра перашкоды, якія аказвалі ўлады арганізацыі пахавання і праходу працэсіі выклікалі рэзкую рэакцыю лідэра дзяржавы. Прэзідэнт жорстка запатрабаваў належным чынам праверыць агучаную на канале "НТВ" інфармацыю. Дзяржаўнай камісіі не спатрэбілася шмат часу, і ў суботу карэспандэнт "НТВ" на Беларусі Павел Селін быў высланы з краіны. А карпункт "НТВ" на Беларусі хутчэй за ўсё будзе закрыты. Калі прыехаў у Маскву, П.Селін, праўда, заявіў расійскім сродкам масавай інфармацыі, што ў Беларусі ідзе барацьба супраць незалежных журналістаў, супраць незалежнай прэсы, ідзе фактычна зачыстка інфармацыйнага поля перад чарговым рэферэндумам аб прадаўжэнні тэрміну прэзідэнцкіх паўнамоцтваў.

Не толькі тое, што пішуць незалежныя журналісты, выклікала рэзкую незадаволенасць прэзідэнта. У чарговы раз вінаватымі аказаліся банкіры і іх кліенты, якія не вярнулі крэдыты. Хаця крэдыты, што не вяртаюцца, былі заўсёды. На гэты раз асаблівая ўвага ўдзелена ўзаемадзеянню з замежнымі дзяржавамі для экстрадыцыі ў Беларусь асоб, якія

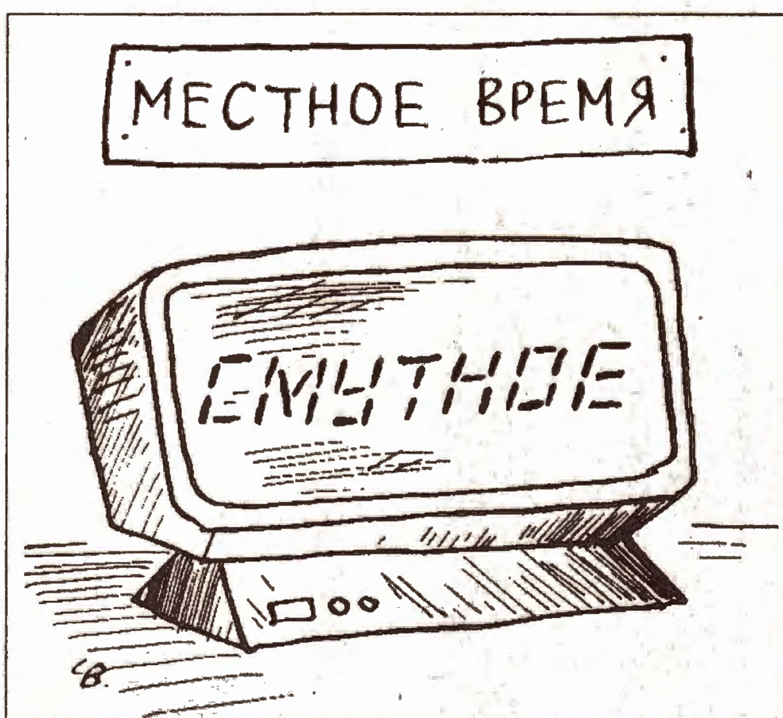

Рысунак Валерыя ЧУГЛАЗАВА.

прысвоілі крэдыты і хаваюцца за мяжой. Па словах лідэра дзяржавы праблемныя крэдыты рэзка абмяжоўваюць магчымасці банкаў па крэдытаванні дзяржаўных прадпрыемстваў, чым наносяць вялікі ўрон эканоміцы (гэта значыць, банкі не далі прадпрыемствам крэдыты на выплату зарплаты). Гэта ўжо трэцяя нарада ўрада з удзелам лідэра дзяржавы на крэдытную тэму за апошнія 5 год, аднак незвароты растуць, прычым перш за ўсё ў дзяржаўным сектары і на прадпрыемствах аграпрамысловага комплекса. Прапанавана ў далейшым саджаць не толькі тых, хто браў грошы, але і тых, хто даваў крэдыты і гарантыі да іх. Вызначаны канкрэтны тэрмін ураду, кіраўнікам сілавых структур і кіраўнікам камерцыйных банкаў для прыняцця рашучых мер – да канца года.

Наступным пытаннем, з якім пасля банкіраў, як звычайна, паспяхова справіцца лідэр краіны, была прыватызацыя і прыцягненне інвестыцый. Гэтыя праблемы абмяркоўваліся на чарговым ідэалагічным злёце вертыкальшчыкаў у Брэсце. У краіне за 10 рэформенных гадоў было прыцягнута больш 20 мільярдаў долараў унутраных інвестыцый і 4 мільярды долараў, з якіх 2,5 мільярда – пад гарантыю ўрада.

Сёлета пастаўлена задача прыцягнуць замежныя інвестыцыі на суму ў 1 мільярд долараў, аднак ён яўна пад пагрозай зрыву, пакуль прыцягнута менш 300 долараў. Прэзідэнтам было падкрэслена, што ён асабіста адмовіўся прыкладана ад 10 мільярдаў долараў інвестыцый, якія прапаноўваліся, па прычыне іх кабальнасці і шкоды для эканомікі краіны. А.Лукашэнка адхіліў і спробы расійскіх алігархаў прыкупіць за бясцэнак (700-800 мільёнаў долараў) кантрольны пакет акцый "Белтрансгаза". Магчыма, наша незгаворлівасць абернецца нам рэзкім ростам цэн на газ, цяпло, ваду і святло.

У чэрвені працягвалася барацьба супраць незалежных дыктатараў і карупцыянераў. Пасля 3-тыднёвых слуханняў былы дырэктар ЗАТ "Атлант" Л.Калугін, хаця і быў прызнаны судом вінаватым, але як той, хто дасягнуў 60-гадовага ўзросту, быў вызвалены ад крымінальнай адказнасці. Былому прэзідэнту канцэрна "Белхарчпрам" пашчасціла менш – пазбаўленне свабоды тэрмінам на 12 гадоў у калоніі строгага рэжыму з канфіскацыяй маёмасці за злоўжыванне службовым становішчам і ўладай і набыванне хабару; сын асуджаны на 10 год, з абодвух спагнана неабгрунтавана прыдбаная выгада ў суме больш за 373 мільёна рублёў. Аднак да рэальнай барацьбы з карупцыяй у нас яшчэ далекавата – у Расіі працягвае раскручвацца справа "пярэваратні ў пагонах", ужо арыштаваны 6 высокапастаўленых супрацоўнікаў крымінальнага вышуку Масквы і нават адзін генерал-лейтэнант Міністэрства надзвычайных сітуацый. Магчыма дачыненне затрыманых да некалькіх гучных забойстваў, яны падкідвалі доказы грамадзянам, заводзілі на іх крымінальныя справы, а потым за грошы іх жа самі і закрывалі. Сума канфіскаванай маёмасці дасягае 6 мільёнаў долараў.

Пра грошы

Беларускі рубель за чэрвень працягнуў паволна падаць у адносінах да сваіх даўніх канкурэнтаў – долару, еўра і расійскаму рублю. Інфляцыя склала за месяц каля 1,5 %, падзенне курса рубля – 1%. Калі ў пачатку чэрвеня за долар патрабавалі 2040 рублёў, зараз – 2065-1070 рублёў.

Нацыянальнаму банку краіны пакуль удаецца ўтрымліваць такія тэмпы дэвальвацыі, пры якіх захоўваецца паволнае зніжэнне курса згодна з вызначаным на сёлета параметрам – нагадаем, да канца года долар ацэньваецца прыкладна ў 2250-2350 рублёў. Такім чынам, у астатнія месяцы, асабліва восенню, падзенне рубля будзе больш хуткім, і ад яго трэба будзе пазбаўляцца. Зараз курс продажу валюты ўстанаўліваецца банкамі на ўзроўні курсаў Нацыянальнага банка, а куплюць банкі па курсе на 0,7%-1% танней ад зазначанага курса продажу. Нягледзячы на маленькую розніцу паміж курсамі куплі і продажу ў 20 рублёў – 25 рублёў (не больш 1%), на рынку наяўнай валюты даўно сітуацыя спакойная, таму што насельніцтва прадае валюты прыкладна столькі ж, колькі купляе.

Пераход, які намячаўся на чэрвень, на ўзаемаразлікі паміж беларускімі суб'ектамі гаспадарання, як у беларускіх, так і ў расійскіх рублях, часова адкладзены, хаця і на курс рубля ён паўплываць не павінен – валюты на рынку не паменшыцца.

Сціхае патроху і запал вакол падзення курса долара супраць еўра – курс на ўзроўні 1,18-1,20 долара за еўра ўтрымліваецца прыкладна месяц, і долар практычна спыніў сваё паўгадавое падзенне. Рост курса еўра, канечне, хвалюе еўрапейцаў, але нагадаем – у 1999 годзе еўра пачаў сваю самастойную біяграфію з лічбы 1,1745 долара за еўра, потым да 0,08 і зноў вырастаў. Буйнейшыя банкі свету прагназуюць далейшае падзенне амерыканскай валюты да ўзроўню 1,25 долара за еўра, а самыя моцныя песімісты – зусім да 1,35, што канчаткова "даб'е" эканоміку Еўропы. Менавіта пагэтаму, магчыма, вядомы фінансавы спекулянт Джордж Сорас працягвае збываць долары і купляе еўра.

Паспяховая валютная і грашовая палітыка Нацыянальнага банка шмат у чым забяспечыла захаванне прытоку зберажэнняў насельніцтва ў банках – у чэрвені ў банкаўскай сістэме быў прыняты трыльённы рубель на ўкладанні. Гэта значыць, што сума ўкладанняў і дэпазітаў у беларускіх рублях перавысіла 1 трыльён рублёў. Аднак размяшчаюць грамадзяне свае грошыкі ў асноўным на кароткія тэрміны (15 і 35 дзён), бо асцерагаюцца за надзейнасць звароту і стабільнасць курсу наыянальнай валюты ў доўгатэрміновай перспектыве. Хаця сёння стаўкі, якія прапаноўваюць банкі, на ўзроўні 30-33% гадавых і дазваляюць рэальна зарабіць не больш 1% у месяц, перавага зберажэння сродкаў у рублях па-ранейшаму застанецца.

Нам рост курса еўра ўвогуле не выгадны, таму што гэта прывядзе да росту доларавых цэн на еўрапейскія тавары і паслугі. Так, звычайны аўтобусны тур у Еўропу падаражаў з 300 да 350 долараў, у сярэднім еўра-турызм падаражаў на 15-20% разам з візамі. Тая ж Турцыя за выязную візу патрабуе ўжо не 10 долараў, а 10 еўра. Усё часцей перавагу еўра аддаюць і польскія прадаўцы, а візы ў суседнюю Польшчу з 1 кастрычніка хучэй за ўсё будуць ацэньвацца ў еўра. Падаражэлі і тавары еўрапейскай зборкі – тыя ж пральныя машыны падаражалі на 10-15 долараў у асноўным за кошт роста курса еўра.

У свеце

Кітаю ўдалося пераадолець эпідэмію атыповай пнеўманіі, сусветная арганізацыя аховы здароўя зняла ўсе абмежаванні на паездкі ў Пекін і Ганконг. У Чэхіі і Польшчы прайшлі рэферэндумы па ўваходжанні гэтых бакоў у адзіную Еўропу з 1 мая наступнага года. І калі ў Чэхіі сама пастаноўка пытання ўступаць ці не ўступаць лічылася як бы працягам спрадвечнага пытання "Быць альбо не быць?", таму што бок даўно і трывала завязаны ў еўрапейскай эканоміцы, то радуе, што і ў Польшчы перамагла развага. Хаця да урнаў і прыйшло менш 59% палякаў, "за" сказала больш 77% тых, хто прыняў удзел. Два паветы Падляшскага ваяводства, што мяжуюць з Гродзеншчынай, увогуле прагаласавалі супраць. Падобна да таго, што мяжа паняцця "Захад-Усход" хутка будзе праходзіць па Бугу.

У Іраку, пра які ўжо мала хто ўзгадвае і які некалі не зыходзіў з першых палос газет, кааліцыя-пераможца прыступіла да пачатку выплат даравання чыноўнікам і паліцэйскім, што былі пераможаны. Футбольны матч паміж ваеннаслужачымі ЗША і камандай Ірака завяршылася з лікам 0:12. Аб экспарце нафты з краіны, дзеля якой і пачыналася кампанія, гаворка пакуль не ідзе.

Англійскі кабінет па шматдзённых слуханнях у парламенце выказаўся супраць уступлення краіны ў зону еўра, таму што пакуль эканоміка Вялікабрытаніі мае перавагу перад Еўропай – узровень беспрацоўя ў 1,5 раза меншы, тэмпы роста вышэйшыя.

Жонка экспрэзідэнта ЗША Хілары Клінтан, якая з'яўляецца губернатарам штата Нью-Ёрк, апублікавала кнігу сваіх успамінаў пра гады знаходжання ў Белым доме "Жывая гісторыя". І хаця кніга пакуль не стала бестселерам, як чарговы том пра Гары Потэра, чытачам будзе цікава даведацца яшчэ пра адну версію падзей і адносін Клінтана і Лявінскі (версія самой Монікі пабачыла свет даўно). Ганарар за мемуары – 8 мільёнаў долараў. Шмат хто разглядае кнігу як пачатак перадвыбарнай кампаніі па прэзідэнцкіх выбарах 2008 года ці 2012 года.

Між іншым

Маладзечанцы, канечне, запомняць чэрвень чарговым фестывалем, адрамантаванымі фасадамі, морам піва, шашлыкоў і, канечне, гарэлкі, музыкі і выдатных феерверкаў – свята атрымалася на славу.

Спартсмены, калі і не адзначыліся чарговымі перамогамі, то хаця б далі волю фантазіі — "пературэслі" свае трэнерскія рады. Беларуская федэрацыя футбола пасля правальнага пройгрышу зборнай у Інсбруку з лікам 5:0 зборнай Аўстрыі задаволіла просьбу Эдуарда Малафеева аб адстаўцы, падзякаваўшы за вялікія поспехі і ўзнагародзіўшы каштоўным падарункам.

Змена дэкарацый адбылася і ў хакеі – галоўным трэнерам зборнай краіны прызначаны 41-гадовы М.Захараў. Яго папярэднік Крыкуноў пасля няўдалага выступлення зборнай на чэмпіянаце свету ў Фінляндыі (па яго выніках беларусы пакінуць вышэйшую лігу першынства) таксама адпраўлены ў адстаўку. Сумны вынік гульні нашых хакеістаў можа прымусіць прэзідэнта задумацца аб мэтазгоднасці значных укладанняў у хакей і замарозіць запланаванае будаўніцтва хакейных палацаў пад дахам у абласных і раённых гарадах, у тым ліку і ў Маладзечне. Для палаца ў Бабруйску, які праектуецца, трэба знайсці каля 8 мільёнаў долараў.

На апошнім тыдні чэрвеня ў цэнтры Масквы на Кутузаўскім праспекце трое невядомых скралі аўтамабіль БМВ-745. Шэрая іншамарка коштам 185 тысяч долараў належала энергетычнаму канцэрну, да ўгону на ёй ездзілі галава кампаніі Чубайс і ягоныя намеснікі.

Чэрвень завяршыўся баламі выпускнікоў. Прыгажосць, маладосць і мноства надзей маладых чароўных паненак парадавалі сведкаў гэтай падзеі. Цяпер зразумелыя хваляванні Наташы Растовай, якая некалі спяшалася на баль.

Канечне, мазаіка чэрвеньскіх падзей няпоўная. Спадзяюся, у кожнага чытача нешта атрымалася ў першы месяц лета. І ён, несумненна, запомніцца.

Міхась АЛЕКСАНДРОВІЧ.

■ ГАСЦЁЎНЯ

З авіяцыі – у пракуроры

МАЛАДЗЕЧНА. Былы маладзечанскі міжрайпракурор Генадзь Вештарт працуе ў абласной пракуратуры. У новага міжрайпракурора Сяргея Каваленкі Маладзечанская пракуратура – чацвёртае месца працы. Пачынаў ён са следчага ў Барысаве.

– Што ў першую чаргу бярэце з сабой на новае працоўнае месца?

– Сям'ю: жонку і сына. Што тычыцца работы, то вопыт, які стараюся назапасіць на кожным месцы работы.

– Ваша прафесія – гэта абгрунтаваны выбар, спадчына, выпадак?

– Усё адразу. Мой бацька адпрацаваў 32 гады ў сістэме пракуратуры, 27 з іх – намеснікам пракурора Барысаўскага раёна. Мне хацелася быць падобным на яго. Але не знайшлося такой установы, дзе можна было б атрымаць такую спецыяльнасць. Пайшоў вучыцца ў Барысаўскі політэхнічны тэхнікум на тэхніка-электрамеханіка авіяцыйных прыбораў і аўтаматаў. Збіраўся вучыцца далей у тады яшчэ Ленінградскім авіяцыйным прыборабудаўнічым інстытуце. Мог бы адразу трапіць на трэці курс. Потым неяк з сябрам разгаварыліся і вырашылі, што і ў Беларусі можна атрымаць нядрэнную адукацыю. Так трапіў у Беларускі недзяржаўны інстытут правазнаўства на факультэт міжнароднага права.

– Пракурорская справа больш адказная? Ад вас залежыць жыццё чалавека.

– Так. Пракурор назірае, каб усё адпавядала закону.

– Ці абараняе наш закон чалавека?

– Варта, каб закон быў дакладны, практычны, несуб'ектыўны, гуманны. Увогуле, яго складаюць тэарэтыкі, а мы – работнікі пракуратуры, суда – практыкі. Адрозненне ёсць. Наш закон не ва ўсім пакаральны, хутчэй павучальны. Тым не менш, ён строгі. І яго трэба выконваць. Нельга не сказаць, што закон гнуткі. Ён дае "скідку" маралетнім злачынцам, цяжарным жанчынам ці ўжо з дзіцем. Ёсць і амністыя, якая неабходна.

– Вы верыце ў тое, што чалавек, які аднойчы пераступіў закон, пабываў за кратамі, можа выправіцца?

– Канешне, веру. Інакш навошта тады працаваць. Вярнуся да павучальнасці закона, амністыі, што дае шанц чалавеку. Пазбаўленне волі – выключная мера.

Напрыклад, падлеткаў, што аступіліся, у першую чаргу стараюцца перавыхаваць. Калі ўсё ж такі яны трапляюць у калоніі, то там з імі працуюць псіхолагі, настаўнікі; падлеткі вучацца і здабываюць сабе прафесію. Пра палёгкі для жанчын я ўжо казаў.

– Прафесія паўплывала на Ваш характар?

– Так. Работа не пазбавіла мяне чалавечых пачуццяў. Напэўна, я ніколі не прывыкну да смярцей, якія бачу вельмі часта. Чалавек – гэта самае святое, а яго смерць – людскі боль.

Між тым у пракурора павінны быць халоднае сэрца і здаровы розум.

– Вы і дома такі?

– (Як быццам задаволены сам сабой). Дома я той, хто кахае. З жонкай жывём разам ужо 10 гадоў. Заўсёды вячэраем усёй сям'ёй. Кароннай сямейнай стравы ў нас няма. Яе вельмі складана вылучыць, бо жонка добра гатуе. Ды я і сам нядрэнна спраўляюся на кухні. І торт магу спячы, і кабанчыка засмажыць. Чырвонае віно з усялякіх ягад, асабліва з вінаграду, смачна атрымліваецца.

А яшчэ адзначаем дні нараджэнняў, ездзім у госці да бацькоў.

– Мяркую, што ў Маладзечне Вы працягніце сямейныя традыцыі.

– Так. У гэтым краі я ніколі не быў на рыбалцы, якой люблю займацца.

Увогуле, мне спадабаўся горад. Тры гады таму я быў тут з праверкай. Цяпер ён мяне зачараваў сваёй сонечнасцю і маладосцю яшчэ больш.

– Дарэчы, Вашая маладосць не замінае кіраваць калектывам?

– Наадварот дапамагае. Я патрабавальны кіраўнік. Калі рабіць, то на "выдатна". Калектыў дастаўся мне ў спадчыну прафесійны і зладжаны. Мяркую, разам зможам паменшыць колькасць злачынстваў у Маладзечне, па якой ён зараз на 5 месцы ў вобласці.

– (З жартам). Дык тут без спартыўных навыкаў не абысціся.

– Канешне, яны ў мяне ёсць. Я з 12 гадоў займаўся боксам. Маю званне кандыдата ў майстры спорту. Усю каманду сваю памятаю. Але гэта мне не спатрэбіцца. Я не збіраюся на рынг. І больш якасны "бой" правяду за сваім рабочым сталом.

Ірына РАБУШКА.

Міжрайпракурор Маладзечанскай пракуратуры Сяргей Каваленка.
Фота Ірыны РАБУШКІ.

Біяграфічная даведка

Сяргей Каваленка нарадзіўся 24 сакавіка 1973 года ў Барысаве. Закончыў школу і мясцовы політэхнічны тэхнікум. Потым вучыўся ў Беларускім недзяржаўным інстытуце правазнаўства. Працаваў у органах пракуратуры горада Барысава следчым, старшым следчым, пасля – пракурорам па наглядзе за выкананнем заканадаўства пры правядзенні дазнання і аператыўна-пошукавай дзейнасці пракуратуры Мінскай вобласці, пракурорам Чэрвеньскага раёна. З 4 чэрвеня – міжрайпракурор Маладзечанскай пракуратуры.

Памятаюць у Маскве маладзечанскага мастака

Летась у кастрычніку ў маскоўскай выставачнай зале "На Салянцы" прайшла выстаўка графіка і жывапісца Меіра Аксельрода. Больш за 30 гадоў няма яго ў жывых, а творцу памятаюць. Шкада, што ў Беларусі 100-гадовы юбілей мастака застаўся абыдзены ўвагай. А між іншым, Меір Майсеевіч нарадзіўся ў Маладзечне. Ён – старэйшы брат яўрэйскага паэта Зэліка Аксельрода. Біяграфі мастака не знайшлося месца і ў нашых энцыклапедыях.

Дэбютаваў творца перад гледачом ажно ў 1921 годзе. У адной з мінскіх зал юны мастак (было тады яму ўсяго 19) выставіў 36 работ. Маладога чалавека заўважылі старэйшыя калегі. Асабліва высокую ацэнку даў Д.Штэрэнберг. Ён і напісаў рэкамендацыю Меіру для паступлення ў самую знакамітую па тым часе мастацкую ВНУ – Вышэйшыя мастацка-тэхнічныя майстэрні ў Маскве. Прыехаўшы ў Маскву, Аксельрод найперш паказаў свае работы Фаворскаму. Творы юнага правінцыяла ўразілі, здзівілі сталага майстра. А гэта вельмі паказальна. Усё ж Мінск заставаўся правінцыяльным у мастацкім сэнсе горадам. Калі зазірнуць у тагачасную гісторыю сённяшняй беларускай сталіцы, то варта нагадаць, што першая публічная выстаўка выяўленчага мастацтва адбылася ў Мінску ў 1891 годзе. Экспанавалася (пра гэта піша Захар Шыбека ў кнізе "Мінск: старонкі жыцця дарэвалюцыйнага горада") каля 100 работ.

У Маскве талент Меіра Аксельрода разгортваецца ва ўсю моц. Мастак уваходзіць у таварыства "Чатыры мастацтвы". У 20-я – на пачатку 30-х гадоў работы нашага земляка выстаўляюцца ў Амерыцы, Галандыі, Германіі, Англіі, Францыі. Не забываецца маладзечанец на радзіму, на Беларусь. Патрапіць у Маладзечна не дазваляе мяжа: родны горад – пад уладай Польшчы. А вось у Мінску Меір – часты госць. Прыязджае сюды з радасцю. У той час брат мастака паэт Зэлік Аксельрод – у эпіцэнтры літаратурнага жыцця. У 1931 годзе яго запрашаюць адказным сакратаром літаратурнага яўрэйскага часопіса "Штэрн" ("Зорка"). Зэлік Майсеевіч і пазнаёміў брата з пісьменніцай, літаратурным крытыкам Рывай Рубінай (нарадзілася ў Мінску ў 1906 годзе). У сярэдзіне 30-х Рыва і Меір пераязджаюць у Маскву на сталае месца жыхарства.

Рыва працягвае працаваць як празаік, літаратурны крытык. Шмат перакладае на рускую мову – з беларускай, малдаўскай. Між іншым, нават адна з першых кніг Івана Шамякіна на рускай мове пабачыла свет дзякуючы менавіта перакладам Рывы Рубінай. Меір займаецца жывапісам, кніжнай графікай. У цэнтры ўвагі мастака – жыццё расійскага яўрэйства. Часам (а можа, нават і ва ўсе часы) тэма гэтая знаходзіцца ледзьве ці не пад забаронай. Той, ранейшай, 20-30-х гадоў, увагі няма. Але Меір Аксельрод працуе як кантаржнік. Сотні, тысячы малюнкаў... Часам сродкаў не хапае не толькі на фарбы і палотны, але нават на паперу.

І ўсё ж надыходзіць час справядлівасці. У 1966 годзе ў Маскве праходзіць першая вялікая персанальная выстаўка Меіра Аксельрода. Творца завяршае цыкл пейзажаў "Успаміны пра стары Мінск". Малюе партрэты Яўсея Дрыза, Аркадзя Райкіна, Рувіна Фраермана, Барыса Слуцкага, Віктара Шклоўскага, Этэль Ковенскай. Працуе над вялікай тэмпернай кампазіцыяй "Гета". Запознанае прызнанне. Працы набываюць Траццякоўская галерэя, "Рускі музей", іншыя галерэі. А ў 1970 годзе мастака не стала...

Рыва перажыла мужа на 17 гадоў. І ўсе іх прысвяціла прапагандзе мастацкай спадчыны свайго паплечніка. Ужо пасля смерці Меіра выстаўкі яго работ прайшлі ў Ленінградзе, Тбілісі, Смаленску, Маскве (двойчы!). У 1982 годзе – да 80-годдзя мужа – Рыва выдае манаграфію, прысвечаную творчасці Меіра.

У сям'і мастака і пісьменніцы вырасла і таленавітая, вядомая ў Расіі і ва ўсім, відаць, свеце паэтэса Алена Аксельрод. Яна, між іншым, напісала і "Кнігу пра бацьку". У 1995 годзе ў Нью-Ёрку Алену Аксельрод прызналі лаўрэатам Міжнароднага конкурсу паэтаў. Паэтычныя радкі дачкі Меіра і Рывы ўвайшлі ў складзеныя Яўгеніем Еўтушэнкам "Строфы века. Погляд з Расіі". Дастойная дачка дастойных бацькоў.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

■ ЗАБЫТЫЯ ІМЁНЫ

Філарэт з Ашмянскага павета

Калі чытаеш творы Францішка Багушэвіча, часам не здагадваешся, што некаторыя з іх з'яўляюцца пераробкамі твораў яго менш вядомых суайчыннікаў. Я маю на ўвазе яго твор "Песня", які ён перарабіў з менш вядомага твору Інацэнты Старушкевіча. Хто ён? Чаму яго "Песня філарэтаў" не такая вядомая, як твор Францішка Багушэвіча?

Сапраўднае імя гэтага чалавека Антон Эдвард Адынец. Ён нарадзіўся 25 студзеня 1804 года ў мядзведжым кутку Ашмянскага павета — вёсцы Гейстуны. Спачатку ніхто не думаў, што гэты малады чалавек будзе паэтам, перакладчыкам, мемуарыстам і выдаўцом. Але ўсе, хто яго ведаў, наракалі яму бліскучую будучыню. І вось — ён студэнт Віленскага Універсітэта. У 1823 годзе – магістр права. Сярод сяброў гэтага чалавека былі А. Міцкевіч, Я. Чачот, Т.Зан, І.Дамейка, І.Ходзька. Яшчэ студэнтам, у 1821 годзе, стаў членам таварыства філарэтаў, для якога і напісаў свой вышэйзгаданы твор.

У лістападзе 1823 – лютым 1824 года знаходзіцца за кратамі па справе таварыства. У турме пачаў пісаць. І ўжо ў 1825-1826 гадах выдае ў Вільні двухтомнік "Паэтычных твораў". Займаецца і журналістыкай. Даследчыкам яшчэ давядзецца знайсці шмат яго твораў, бо ў 1829 годзе ён ужо рэдактар альманаху "Мелітэле".

Пасля на працягу 1829-1837 гадоў падарожнічаў па Еўропе, часткова з М.Міцкевічам. Што кіравала ім у гэтых падарожжах? Адказам могуць стаць падзеі Французскай рэвалюцыі 1830 года.

Пасля жыў у Дрэздэне. Але дадому цягнула. І ў 1837 годзе Антон вяртаецца ў Гейстуны. Убачанае ўразіла, бо на гэты перыяд прыпадае росквіт рэакцыі, і мы можам толькі здагадвацца, што ж прымусіла яго праз год з'ехаць у Вільню. У 1841-1859 гадах рэдактуе "Віленскі веснік", усё больш схіляючыся да правых поглядаў. Ідзе на кампраміс з уладай, удзельнічае ў выданні "Альбома" ў гонар Аляксандра II у 1858 годзе.

З 1866 года ў Варшаве. Супрацоўнічае з газетамі і часопісамі. Перакладаў на польскую мову А.Пушкіна, Дж.Г.Байрана, Ф.Шылера. Аўтар мемуарных "Лістоў з падарожжа" 1875-1878 гадоў, "Успамінаў з мінулага" 1884 года.

Алесь РАЛАВЕЦ.

■ ФУТБОЛ, ВЫШЭЙШАЯ ЛІГА

Гісторыя любіць паўтарацца

2 ліпеня. 12 тур. Мінск, стадыён "Тарпеда". 600 гледачоў. Суддзя С. Шмолік. Тарпеда-СКА (Мінск) — Маладзечна-2000 2:1 (0:0).

Галы: Разін (71), Козак (87); Макрыцкі (48). Склад: Міхайлаў, Лявончык (Кабельскі, 73), Косак, Дрозд, Сысой, Пазняк, Якубоўскі, Альховік, Дараховіч (кап.), Макрыцкі (Кухлей, 78), Сідарэнка (Альхавік, 46).

Тарпеда-СКА для маладзечанцаў, напэўна, адначасова любімая і не любімая каманда. Нягледзячы на тое, што клубы ў апошнія сезоны знаходзяцца на розных палюсах турнірнай табліцы, сустрэчы гэтых каманд цікава глядзець. "Маладзечна" як ніколі мае магчымасць перамагчы ў матчы з лідэрам.

Аўтазаводцы, напэўна, памяталі той матч летась, калі ў апошнім туры ў Маладзечне толькі перамога давала магчымасць мінчанам стаць бронзавымі прызёрамі чэмпіяната. Тая гульня закончылася з лікам 0:0, аўтсайдэры засталіся ў вышэйшай лізе, а "Тарпеда" стаў чацвёртым, не трапіўшы нават у кубак Інтэртота.

Першы тайм

Галоўны трэнер Тарпеда-СКА Аляксандр Башмакоў вымушаны пакідаць на лаўцы запасных некаторых футбалістаў асноўнага складу — гульні праз тры дні, на чацверты цяжка вытрымаць у адным рытме. Пераможны склад пасля матча са Славіяй маладзечанскі настаўнік Ігар Гасюта мяняць не стаў.

Але незадаволенасць крайнімі абаронцамі гасцей праццягнулася і ў Мінску. Ужо на 4 хвіліне Аляксандр Сысой на сваёй палавіне поля падарыў мяч Віталю Ледзянёву, і той ледзьве не збег на рандэву з Міхайлавым. Своечасова падаспеў Сяргей Дрозд і хоць з парушэннем правіл, але мінскага форварда спыніў. Потым настала чарга маладзечанцаў атакаваць, і Аляксей Пазняк ювелірным пасам знайшоў у штрафной гаспадароў Макрыцкага. На жаль, Віталь не здолеў спыніць мяч, і драматычны сюжэт супрацьстаяння пакуль адкладваўся. У астатнім першы тайм мала чым вызначыўся, толькі траўмай на роўным месцы эксмаладзечанца Міхалёва (без дапамогі былых калег) і дажджом, які пачынаўся. На яго трэба было звярнуць увагу і футбалістам, і ў першаю чаргу трэнерам.

Другі тайм

Тым часам, дождж у адрозненні ад футбалістаў набіраў абароты. Забягаючы наперад, скажу, што у канцы матча на газоне атрымалася сумесь воднага пола і футбола. Ігар Гасюта па задумцы выпусціў на поле Максіма Альхавіка. Які на пару з Макрыцкім тут жа забілі гол — на контратацы Альхавік цудным пасам вывеў Віталя сам на сам з Тучынскім — 1:0. Самае цікавае, як тэхнічная і моцная каманда, адзін з лідэраў першынства, здолее ў вадзе перамагчы. Нават трэнер Тарпеда-СКА Аляксанд Башмакоў на пасляматчавай прэс-канферэнцыі прызнаецца, што не верыў у сваіх футбалістаў. Выйсце было простае — забіць можна было са штрафнога. Аўтазаводцы забілі з трэцяга падыходу. Мяч тарпіў у руку Аляксандру Альховіку, і Андрэй Разін а-ля Бэкхэм зраўняў лік. Нацiск на вароты Міхайлава працягваўся. А Маладзечна прыпаднесла яшчэ адзін сюрпрыз — гол забіў Якубоўскі. Са становішча па-за гульнёй, вельмі спрэчная сітуацыя, пра якую чамусьці ніхто пасля гульні нават не ўспомніў — лік па гульні. Вырвалі перамогу тарпедаўцы за тры хвіліны да канца сустрэчы — адзіная памылка Сяргея Міхайлава на выхадзе дазволіла Сяргею Козаку паставіць кропку ў матчы і прынесці свайму клубу тры ачкі.

Гісторыя

Летась у такім матчы першага круга яшчэ пры Людасе Румбуцісе ФК "Маладзечна-2000" абыгрываў Тарпеда з лікам 2:1. І за 8 хвілін да канца гульні прапусціў два галы. Тады ў варотах памыляўся Аляксей Рубацкі. Гісторыя так любіць паўтарацца...

Каментарый трэнераў

Галоўны трэнер "Тарпеда-СКА" Аляксандр Башмакоў:

— Такія матчы закаляюць характар. Мы рабілі стаўку на другі тайм, але вы бачылі, як змянілася надвор'е. Я вельмі ўдзячны футбалістам за два галы на такім газоне. У нашу перамогу пасля прапушчанага гола было цяжка паверыць.

Галоўны трэнер "Маладзечна-2000" Ігар Гасюта:

— Толькі класныя каманды не прапускаюць у апошнія хвіліны...

9 ліпеня. 13 тур. Маладзечна-2000 — Днепр-Трансмаш 0:2

Галы Пішчур (29), Сазанкоў (81).

Астатнія матчы 13 тура: Шахцёр – Нафтан 1:0, Тарпеда (Жд) – Лакаматыў 2:0, Белшына – Тарпеда-СКА 1:1, Гомель – Славія 3:1, Зорка-ВА-БДУ – Нёман 2:1, Дарыда – Дынама (Мн) 0:3, БАТЭ – Дынама (Бр) 3:1.

Гомель	31
Тарпеда-СКА	28
Дынама (Мн)	26
БАТЭ	24
Шахцёр (-2)	21
Тарпеда (Жд) (-1)	21
Нафтан	15
Дынама (Бр)	15
Днепр-Трансмаш	15
Дарыда	14
Нёман	14
Лакаматыў	13
Зорка-ВА-БДУ	11
Белшына	11
Маладзечна-2000	**9**
Славія (-1)	9

Бамбардзіры: Мархель (Тарпеда Жд), Карніленка (Дынама Мн), Бяганскі (БАТЭ) — па 8.

Мікалай ХАДАСЕВІЧ.

■ ТУРЫЗМ

А так хочацца ў горы...

МАЛАДЗЕЧНА. Валерый Трацяк – педагог-арганізатар гарадскога Цэнтра пазашкольнай работы, кіраўнік клуба турыстаў "Пралеска-тур", начальнік скаўцкай дружыны "Маладэчына".

– Перад тым, як заняць цяперашнюю пасаду ў ЦПР, я змяніў не адну прафесію. Спачатку працаваў дырэктарам турбазы, потым ваенруком, затым настаўнікам геаграфіі. З таго часу, калі я быў дырэктарам турбазы, і да сёння мною пераадолена пешшу, па вадзе і на веласіпедзе прыкладна 10 тысяч кіламетраў.

– У Вас багаты турысцкі вопыт. А куды б вы хацелі сёння адправіцца ў паход?

– Канешне, цікава было б паказаць маладзечанскім школьнікам Каўказ ці Карпаты, але, на жаль, дзяржава не заўсёды можа фінансаваць паходы. А калі ўсе выдаткі ўскласці на бацькоў, то з 70 чалавек, якія займаюцца ў мяне, паехаць змогуць толькі трое ці чацвёра. Куды ж адправіцца з такой маленькай групай? Нам застаецца толькі чакаць эканамічных зменаў, палепшэння фінансавага становішча кожнай беларускай сям'і, калі будзе рэальна назбіраць за год грошай на паход у горы.

– А як даўно Вы займаецеся скаутынгам?

– Сёлета 2-га мая дружына "Маладэчына" адзначыла сваё дзесяцігоддзе. За гэты час скаўтамі сталі сто чалавек, 15 з іх – скаут-інструктарамі, двое – скаут-майстрамі. Усяго праз дружыну прайшло больш за 300 кадэтаў. Толькі летнікаў мы правялі каля трыццаці. А ўжо лагеры, што ладзяцца ў час вясенніх і зімовых вакацый, ніхто і не лічыў.

У наступным навучальным годзе шырэй будзем займацца краязнаўчым турызмам, вывучэннем паўночна-заходняй Беларусі. Хлопцаў і дзяўчат, якія хочуць вандраваць па родным краі, запрашаю ў клуб "Пралеска-тур".

Валянцін ЦІШКО.

У Валерыя Трацяка за плячыма 10 тысяч кіламетраў. Многія з іх ён раздзяліў са сваімі выхаванцамі.

Фота з альбома В.ТРАЦЯКА.

Водны паход

МАЛАДЗЕЧНА. З 28 чэрвеня па 1 ліпеня ўдзельнікі турыстычнага гуртка "Эдэльвейс" сярэдняй школы №7 правялі ў водным паходзе.

Гэта быў першы паход школьнікаў на вадзе, таму выбралі спкойны без парогаў участак Віліі. Маршрут пачаўся з Краснага Беражка, да якога дабіраліся на цягніку. Пасля надоўгай падрыхтоўкі плот і байдарка (сродкі перамяшчэння групы) былі спушчаныя на ваду. І група з 15 чалавек правяла на прыродзе 4 захапляльныя дні.

Канцавым пунктам маршрута было мястэчка Жодзішкі, адкуль паехалі на аўтобусе да Смаргоні і далей на цягніку да Маладзечна.

Яўген САВІЦКІ, удзельнік паходa.

Паляванне на кіламетры: ад Куранца да Солаў

МАЛАДЗЕЧНА. Цэлы год праходзілі заняткі ў клубе турыстаў "Пралеска-Тур", які працуе пры Цэнтры пазашкольнай работы. Таксама ў горадзе на базе СШ №5 ёсць клуб "Вандроўнік", якім кіруе Аляксандр Страх.

Гэтыя клубы на працягу навучальнага года супрацоўнічалі: хадзілі ў паходы выхадного дня; у кастрычніку мінулага года правялі экалагічную акцыю – ачысцілі 4 км берагу ракі Ушы ўздоўж Маладзечна, ад маста на Вілейку да маста на Самалі. А ў канцы чэрвеня разам адправіліся ў пешы паход 1 катэгорыі складанасці. Рыштункам забяспечыў ЦПР. Да паходу рыхтаваліся 25 чалавек, але некаторыя спалохаліся дажджлівага надвор'я. Таму група складалася з 21 турыста.

Спачатку ехалі на цягніку Маладзечна-Крулеўшчына. Выйшлі на станцыі Куранец, і паход пачаўся. У першы дзень, 24 чэрвеня, крочылася лёгка: плечы прызвычайваліся да рукзакоў, мазалёў на нагах яшчэ не было. Але прайшлі толькі 17 км, і надвор'е прымусіла спыніцца на беразе ракі Нарачанка каля вёскі Каралеўцы. На шчасце, ночч дажджу не было. І раніцай, падсушыўшы рэчы, мы рушылі далей. У гэты дзень тропкі папырскаў дожджык, але больш на працягу паходу ён нас не турбаваў.

Мы прайшлі праз вёску Іжа, уздоўж Вішнеўскага возера. Бачылі здалёк Свір, наведалі нямецкія могілкі ля вёскі Сырмеж. Надвор'е не перашкаджала, таму пераадолелі 28 км і спыніліся ў Шэметаве. Настаяцель мясцовага храма айцец Пётр расказаў пра гэтыя мясціны, пра гісторыю касцёла і пусціў нас начаваць у плябанію.

На трэці дзень, 26 чэрвеня, завіталі ў Засвір, каб пабачыць касцёл, які нядаўна быў абрабаваны і зняважаны. ("Рэгіянальная газета" пісала пра гэта). Прайшлі праз вёску Семкі, якая ўсіх вельмі ўразіла: толькі некалькі хат заняты жыхарамі, астатнія – на розных стадыях разбурэння. Бачылі, як нарыхтоўваюць лес на тэрыторыі Нарачанскага нацыянальнага парку (цікава, чаму ў нацыянальным парку высякаецца лес?). Начавалі таксама каля касцёла ў в.Канстанцінава. Настаяцель айцец Павел дазволіў нам гатаваць ежу на кухні. Так што ўсё было цывілізавана.

Назаўтра пайшлі на Блакітныя азёры, пакінуўшы рэчы ў касцёле. За стаянку адной палаткі ля возера трэба плаціць 2,5 тысячы рублёў за суткі. У нас было 6 палатак, таму мы сабе маглі дазволіць толькі вандроўку без начлегу. Былі на Балдуку, бачылі Глублю, Глубелльку, падымаліся на аглядную пляцоўку. Праўда, з яе ўжо мала што можна ўбачыць, бо лес падрастае. Вячэраць і начаваць вярнуліся ў Канстанцінава.

Раніцай мы рушылі ўздоўж трасы на Міхалішкі. Абедалі на возеры Ёдзі, нават паспелі пакупацца. Ішлі хутка, хоць ужо дапякалі мазалі. І вечарам былі ля Міхалішак. Там цудоўны магазін: пасна зачыняецца, і выбар тавараў вялікі – турысты на маршруце могуць на яго разлічваць.

На наступны дзень рушылі па дарозе ў бок Гервятаў. Арыентаваліся на шпіль касцёла, які быў відаць кіламетраў за 10. Сам храм вельмі прыгожы, сёлета яму спаўняецца 100 гадоў. Каля будынку растуць кветкі, туі, сосны, рададэндраны. Гэта трэба бачыць! На беразе Лошы, там, дзе адбудавалі млынок, зрабілі прывал. Мы скарысталі магчымасць пакаштаваць вінаградных улітак. Пасля доўга плявалісся: яны вельмі нясмачныя ў сырым выглядзе.

Ногі неслі нас далей. Так мы трапілі ў вёску Гіры, дзе жывуць адны літоўцы. Насельніцтва нас сустрэла чамусьці насцярожана. Адзін дзядок хацеў выклікаць міліцыю. Але пасля ўспомніў, што ў яго ёсць стрэльба і супакоіўся.

Начавалі каля вадасховішча на рацэ Апмяны. Берагі яго зараслі, вада брудная, ледзь не цвіце – так што купацца небяспечна для здароўя. Раніцай мы хутка дайшлі да Солаў. Там жа паабедалі і вячэрнім цягніком прыехалі ў Маладзечна. Было ўжо позна, таму рыштунак здавалі на наступны дзень. Перапрацаваныя, пасля адпачынку, турысты адчуваюць сябе зусім не так, як на маршруце. Цяпер ужо можна было смяяцца з мазалёў на нагах ды недасоленай кашы.

Святлана ЦІШКО.

IREX перастане існаваць для Беларусі

Такі сэнс ліста ў адрас амерыканскага прадстаўніцтва з Міністэрства замежных спраў Беларусі

7 ліпеня 2003 года Прадстаўніцтва Савета па міжнародных даследаваннях і абменах IREX атрымала ліст ад Міністэрства замежных спраў Беларусі, у адпаведнасці з якім было адмоўлена ў падаўжанні тэрміну акрэдытацыі яго прадстаўніцтва ў Беларусі і прадпісана закрыць прадстаўніцтва і спыніць дзейнасць у Беларусі да 7 жніўня 2003 года. IREX мае намер абскардзіць рашэнне МЗС у Вышэйшым Гаспадарчым судзе Беларусі.

Аб сітуацыі вакол IREX мы пісалі ў мінулым нумары, дзе гаварылася аб абвінавачваннях у яго бок з боку КДБ, беларускага тэлебачання і іншых СМІ. Сітуацыя развівалася. Пасля пісьма з МЗС Беларусі IREX выступіў з заявай, са зместам якой знаёмім чытача:

"У сваім пісьме МЗС згадаў дзве прычыны для прыняцця рашэння аб адмове ў падаўжэнні тэрміну акрэдытацыі прадстаўніцтва:

1) парушэнні беларускага заканадаўства, якія выявіў Камітэт дзяржаўнага кантролю ў працэсе праверак прадстаўніцтва;

2) выключэнне праграмы «Айрэкс ПраМедыя» з пераліку праграм дапамогі ЗША, якія ўхваліў урад Рэспублікі Беларусь.

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь без тлумачэння прычын выключыў праграму "Айрэкс ПраМедыя" з пераліку ўхваленых праграм дапамогі ЗША. Аднак выключэнне праграмы з дадзенага пераліку не можа з'яўляцца падставай для спынення дзейнасці прадстаўніцтва, паколькі дадзены пералік прадстаўляў пэўныя льготы для праграм, але не быў абавязковай умовай дзейнасці арганізацыі на тэрыторыі РБ. Вычарпальны спіс падстаў для спынення дзейнасці прадстаўніцтва прадугледжаны Палажэннем аб парадку адкрыцця і дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь прадстаўніцтваў замежных арганізацый, і такой падставы, як "выключэнне з пераліку ўхваленых праграм", там няма.

Палажэннем аб парадку адкрыцця і дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь прадстаўніцтваў замежных арганізацый прадугледжана, што *"за парушэнне прадстаўніцтвамі арганізацый патрабаванняў гэтага Палажэння Міністэрствам замежных спраў можа быць вынесена пісьмовае папярэджанне аб ухіленні дапушчаных парушэнняў"*. Мы канстатуем той факт, што на працягу ўсёй дзейнасці ніякіх папярэджанняў аб парушэнні заканадаўства з боку МЗС у адрас прадстаўніцтва IREX у Беларусі не паступала. Больш таго, на просьбу аб павелічэнні колькасці замежных супрацоўнікаў прадстаўніцтва, мы атрымалі з МЗС пісьмо ад 06.06.2002 г., з якога вынікала, што *"... прымаючы да ўвагі доўгі досвед работы Савета на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь у сферы развіцця інфармацыйных, культурных і адукацыйных сувязяў паміж Рэспублікай Беларусь і Злучанымі Штатамі Амерыкі, павелічэннем колькасці праграм, якія рэалізуюцца прадстаўніцтвам, а таксама адсутнасцю заўваг у рабоце прадстаўніцтва з боку падатковых органаў, Міністэрствам замежных спраў, прынята станоўчае рашэнне па павелічэнні колькасці замежных супрацоўнікаў у штаце вашага прадстаўніцтва..."*.

Мы заяўляем, што з моманту пачатку работы ў Беларусі ў 1997 годзе IREX дзейнічаў у адпаведнасці з беларускім заканадаўствам. Прадстаўніцтва IREX дзейнічала на падставе заяўленых праграм і рэгулярна прадстаўляла справаздачы аб дзейнасці ў МЗС, якая рэалізуецца. Як і раней IREX заяўляе, што інфармацыя аб парушэннях, якія знайшоў Камітэт дзяржкантролю, з'яўляецца непраўдзівай, як з улікам фактычных абставінаў, так і з юрыдычнага пункту гледжання.

Прычыны дзеянняў супраць IREX з'яўляюцца хутчэй палітычнымі, чым прававымі па сваёй сутнасці, і павінны разглядацца ў кантэксце больш шырокіх дзеянняў, накіраваных на абмежаванне доступу беларускіх грамадзян да незалежнай і аб'ектыўнай інфармацыі.

Закрыўшы прадстаўніцтва Савета па міжнародных даследаваннях IREX у Беларусі, МЗС пазбавіць тысячы беларусаў магчымасцей, якія прадстаўляюцца праграмамі IREX у цяперашні час. Гэта і праграмы адукацыйных абменаў, і стажыроўка спецыялістаў за мяжой, і бясплатнае навучанне рабоце ў Інтэрнэт, і прадастаўленне доступу ў Інтэрнэт, а таксама іншыя перавагі, акрамя дапамогі СМІ, якую IREX прапануе праз праграму "ПраМедыя".

Дзейнасць IREX у Беларусі заўсёды была абсалютна празрыстай, здзяйснялася ў інтарэсах Беларусі і яе народа і не адрознівалася ні па форме, ні па змесце ад праграм, якія праводзіць IREX у дзесятках іншых краін свету".

ВІНШАВАНКІ

Віншуем **Рагуновіч Вольгу Акімаўну** з днём нараджэння! Здароўя і дабра, шчасця і сардэчнага цяпла, поспехаў у жыцці. *Марыя, Тамара.*

Віншуем з юбілеем дарагую сяброўку **Талуць Валянціну Уладзіміраўну**. Жадаем моцнага здароўя, шчасця, сямейнага дабрабыту. *Ірына і Марыя.*

Лысяк Валянціна Юр'еўна, з днём нараджэння! Жадаем табе здароўя, шчасця, вечнай маладосці. *Аліна, Уладзімір.*

Любую матулю **Сегіну Святлану Мікалаеўну** віншуем з днём нараджэння! Жадаем здароўя, радасці, дабрабыту. *Леанід, Юлія, Вольга.*

Віншуем **Рамаnоўскую Святлану Аляксандраўну** з юбілеем. Жадаем ад Бога — здароўя, ад сонца — цяпла, ад людзей — дабра. *Марына, Вадзім.*

Віншуем **Анатолія Аляксандравіча Палаянскага** з Ілы з юбілеем — 70-годдзем. Жадаем здароўя, шчасця і многіх гадоў жыцця. *Рдныя, суседзі.*

Віншуем **Мікалая Яроменку** з Пляшчаніц з 15-годдзем. Жадаем моцнага здароўя, шчасця і поспехаў у вучобе. *Бацькі, бабулі, дзядулі.*

Кінатэатр «Радзіма»

11-13 ліпеня. "Каханне па выпадку", ЗША, камедыя, акрамя асоб да 16 год, – у 15.00 (акрамя 11 ліпеня), 17.00 і 21.00.

"З мяне хопіць", ЗША, трылер – у 19.00.

14-20 ліпеня. "Каханне з паведамленнем", ЗША, камедыя – у 17.10 і 21.00.

"Матрыца: перазагрузка", ЗША, баявік – у 15.00 (акрамя 14, 16, 18 ліпеня), 19.00.

(Кожную сераду ільготныя білеты на сеанс у 17.00).

Для дзяцей

12, 13 ліпеня. "Дарога ў Эльдарада", ЗША, поўнаметражны мультфільм – у 13.00.

15 ліпеня. "Інспектар Геджэт-2", ЗША, баявік – у 11.00.

17 ліпеня. "Хованкі", ЗША, прыгоды – у 11.00.

Працуе бар.

Тэл. для даведак: 7-15-92, 7-06-30.

ЗНАЁМСТВЫ

Жанчына 26 год пазнаёміцца з гаспадарлівым мужчынам да 40 год для сур'ёзных адносін. 231000, г. Смаргонь, КН 0903835.

Жанчына 49/160 пазнаёміцца з прыемным мужчынам для сяброўства. Маладзечна-4, п/п МС0823657.

■ **ІМЯНІНЫ**

11 ліпеня

Праваслаўныя: Германа, Івана, Паўла, Сяргея.
Каталіцкія: Вольгі, Пелагеі, Бенядзікта.

12 ліпеня

Праваслаўныя: Святых Апосталаў Пятра і Паўла, Фядоцці, Акакія, Нікана.
Каталіцкія: Веранікі, Яна.

13 ліпеня

Праваслаўныя: 12 апосталаў: Андрэя, Варфаламея, Івана, Мацвея, Піліпа, Пятра, Сафрона, Сімона, Фадзея, Фамы, Юды, Якава.
Каталіцкія: Малгажаты, Андрэя, Генрыха, Эрнеста.

14 ліпеня

Праваслаўныя: Ангеліны, Дзям'яна, Кузьмы, Пятра.
Каталіцкія: Банавентуры, Каміля, Марцэля, Нікадзіма.

15 ліпеня

Праваслаўныя: Ювеналія.
Каталіцкія: Генрыха, Уладзіміра.

16 ліпеня

Праваслаўныя: Аляксандра, Анатоля, Васіля, Дзяміда, Івана, Канстанціна, Марка, Макея, Нікадзіма, Піліпа, Сцяпана, Юламнія.
Каталіцкія: Марыі, Бенядзікта, Яўстаха.

17 ліпеня

Праваслаўныя: Марыі, Андрэя, Багдана, Фёдара, Фядота, Яфіма.
Каталіцкія: Ядвігі, Аляксея, Багдана.

■ **СПОРТ**

Зоркія вочы і цвёрдыя рукі гарадошнікаў

МАЛАДЗЕЧНА. Адбыўся асабісты чэмпіянат Рэспублікі Беларусь. Адпаведна рэйтынгу Беларускай федэрацыі гарадошнага спорту на спаборніцтвы былі запрошаны толькі самыя моцныя спартсмены. З 32 удзельнікаў 20 – прадстаўнікі Маладзечна і Маладзечанскага раёна.

Першае месца заняў Генадзь Сушко (МЭС) – 121 біта на 90 фігур – і стаў пяціразовым чэмпіёнам краіны. На другім месцы – Аляксандр Кулак (в/ч 52242) – 122 біты. Трэцім стаў Аляксандр Ярцвіч (ЗАТ "Кэмпі") – 124 біты. Кожны ўдзельнік здаваў стартавы ўзнос, таму прызёры, акрамя грамат і медалёў, атрымалі прыстойныя грашовыя ўзнагароды: 150, 100 і 70 тысяч рублёў адпаведна.

Святлана ЦІШКО.

Поле спорту

МЯДЗЕЛ. У рамках раённага свята "Пеўчае поле" прайшлі спаборніцтвы па валейболу.

Удзельнічалі 3 каманды, перамаглі валейбалісты жыллёва-камунальнай гаспадаркі «Прыазер'е» з Купы. А ва ўзніманні гіры мацнейшым быў Сяргей Балвака таксама з Купы. 24-кілаграмовую гіру ён узняў 106 разоў.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Каму Дзень Рэспублікі, каму марафон

МАЛАДЗЕЧНА. У Мінскім міжнародным марафоне ўдзельнічала 20 маладзечанцаў. Палова з іх сталі прызёрамі.

На дыстанцыі 1,6 км у сваіх ўзроставых групах перамаглі Крысціна Круцько (11-12) і Вераніка Сінько (13-14). Павел Соніч заняў другое месца ў абсалютным заліку на 4,6 км. На дыстанцыі 10 км у сваіх узроставых групах Святлана Кошалева (40-44) і Ядвіга Дыдзік (65-69) сталі пераможцамі, Павел Сталбавенка (75-79) фінішаваў другім, Алена Дзмітрачэнка (40-44) і Ларыса Пятрэнка (60-64) занялі трэцяе месца.

Маладзечанскія марафонцы ўвайшлі ў дзесятку мацнейшых, але пераможцамі не сталі.

Святлана ЦІШКО.

МЯДЗЕЛ. Андрэй Паспелаў з райцэнтра выйграў 9-ы міжнародны марафон у Мінску ва ўзроставай групе 35-39 год.

У абсалютным заліку ён быў 6-м.

Алесь ВЫСОЦКІ.

■ **АНОНС**

Адкрыццё знака

12 ліпеня ў 13[00] на беразе Вілейскага вадасховішча (за выратавальнай станцыяй) адбудзецца ўрачыстае адкрыццё памятнага знака на месцы зніклай вёскі Малмыгі.

Запрашаюцца яе былыя жыхары, іх нашчадкі, усе нераўнадушныя да нашай памяці людзі.

Аргкамітэт.

■ **КОНКУРСЫ**

Збяры карцінку

Вітаем вас, аматары конкурсаў. Працягваем наш конкурс "Збяры карцінку".

У дзевяці летніх нумарах "РГ" мы друкуем кавалачкі цэлага малюнка. Сёння прапануем вам шосты фрагмент малюнка. Першы быў надрукаваны ў №23 за 6 чэрвеня, апошні будзе надрукаваны у пятніцу, 1 жніўня. Галоўнае, не згубіць ніводнага кавалачка, бо карцінка не атрымаецца.

Збярыце карцінку, прыдумайце ёй назву ці складзіце вершык. Складзеную карцінку са сваім творам (з назвай) дашліце нам у рэдакцыю "РГ" (Маладзечна, Вялікі Гасцінец, 68а) не пазней за 10 жніўня.

Да канца апошняга летняга месяца мы аб'явім пераможцаў.

Фрагмент №6

■ **КАНІКУЛЫ**

«Падорым сонейка дзятве»

МЯДЗЕЛ. На мінулым тыдні ў раён на адпачынак прыехалі 32 дзіцяці з Калінкавіцкага раёна.

20 дзён будуць яны жыць у сем'ях жыхароў Мядзельшчыны, у асноўным — настаўнікаў. Дзеці з Калінкавічаў прыязджаюць у раён трэці год. Такі адпачынак праводзіцца ў рамках акцыі Беларускага дзіцячага фонду "Падорым сонейка дзятве".

Алесь ВЫСОЦКІ.

Купон 28

Рэгіянальная газета

да рубрык «Віншаванкі» і «Знаёмствы». Бясплатна змяшчаюцца тэксты аб'ёмам да 15 слоў. Ананімныя купоны не разглядаюцца. Пішыце, калі ласка, разборліва.

ТЭКСТ

ПРОЗВІШЧА, ІМЯ, АДРАС (НЕ ДЛЯ ДРУКУ)

Звярніце ўвагу

Шаноўныя чытачы, калі вы хочаце павіншаваць знаёмых, блізкіх, то высылайце купон з разборліва напісаным тэкстам загадзя. Указвайце дату публікацыі – газета выходзіць па пятніцах. Бясплатна прымаюцца віншаванкі аб'ёмам да 15 слоў, якія паступілі ў рэдакцыю да аўторка ўключна. Зрабіце прыемнае сваім блізкім – павіншуйце іх праз газету!
Калі вы хочаце размясціць аб'яву аб знаёмстве, калі ласка, указвайце адрас да запатрабавання і нумар дакумента ўладальніка. Бясплатна змяшчаюцца аб'явы аб знаёмстве аб'ёмам да 15 слоў. Публікуюцца па чарзе. Па-за чаргой – платна. Жадаем знайсці сваё шчасце!

ТРАНСПАРТ

ПРАДАМ

- Вольву-440, 1991 г.в., 1700 аб. 1700 у. А., торг; ВАЗ-21063, 1990 г.в., 1050 у.а., торг. Т. у Маладзечне 37607.
- Рэно-19, 1992 г.в., чорны, седан, 2300 у. а. Т. у Вілейцы 57222.
- Хонду-Акорд, 1988 г.в., 2.0Б, седан, добры стан. Т. у Маладзечне 51776, (8-029) 6398915.
- ФВ-Пасат, 1985 г.в., дызель, універсал, сіні. Т. у Вілейцы 58615, (8-029) 6407965.
- ЯВУ-350/638, 1991 г.в., 350 у.а.; ЯВУ-350/638, 1987 г.в., 270 у. а. Т. у Маладзечне 50562.
- ВАЗ-21063, 1993 г.в., добры стан. Тэл. (8-029) 6550937.
- Мікрааўтобус з Германії. Тэл. (8-029) 6493875.
- А/м Хундай-Лантра, 1993 г.в., 1.6Б, блакітны, цана дагаворная. Т. у Вілейцы 59505.
- Лянчу-Тэму, 1992 г.в., 2.5 ТДІ, 1850 у.а., торг. Тэл. (8-029) 6142331.
- Мазду-323, 1986 г.в., 1.5л, седан, 1550 у. а. Т. у Вілейцы 32783.
- Мерседэс-207Д, 1983 г.в., высокі, кароткі; пральную машыну-аўтамат; газавае абсталяванне, б/у. Т. у Вілейцы 35461.
- ФВ-Венту, 1993 г.в., 1.9Д, чорны, 5КПП, выдатны стан, нядаўна з Галандыі. Т. у Маладзечне 34110.
- Опель-Аскону, 1986 г.в., 900 у. а. Т. у Вілейцы 69336.
- Аўдзі-100, універсал, 1985 г.в., 1.8Б, 1450 у. а. Т. у Маладзечне 40029.
- Альфа-Рамэо-1556 1996 г.в., 1.9ТДІ, эл/пакет, сігналізацыя, 1 тыдзень з Германії. Т. у Маладзечне 99857.
- А/м Форд-Сіера, аб. 2.3, дызель, 1987 г.в.. Т. у Маладзечне 32940.
- А/м Аўдзі-80, ідэальны стан, нядаўна з Германії; Міцубісі-Лансер, 7.95, універсал, 2.0 дызель, 1600 еўра, у Германії. Т. у Маладзечне 40414.
- ВАЗ-21063, 1990 г. в. Т. у Маладзечне 36546.
- Пежо-405, 1987 г.в., 1450 у. А., торг. Т. у Маладзечне 23464, (8-029) 6278983.
- Мерседэс-123к, 240Д, 1981 г.в. сіні, добры стан, 1150 у.а., без торгу. Т. у Маладзечне 62168, (8-029) 6323889.
- ФВ-Пола, 1998 г.в., хэтчбэк, 5-дзверны, 1.4 бензін, АВС, 2 падушкі бяспекі, г/у, сэрваруль, ц/з, сігналізацыя, сіні. Тэл. (8-029) 6252734.
- А/м МВ-200Д, 124к, ідэальны стан. Тэл. (8-029) 6265528.
- Опель-Астру, 1993-1994 г.в., 1.7ТДІ, універсал, сіні, АВС, г/у, ц/з, 2 падушкі, новая гума, нядаўна ў РБ. Т. у Вілейцы 33223, (8-029) 6254552.
- Альфа-Рамэо-155, 1993 г.в.; прычэп-дачу, 1980 г.в., вельмі танна. Т. у Маладзечне 62116, (8-029) 6932041.
- WLT-28, 2.7Д, 1000 у.а; WT-2, 1.6ТД, грузавы, 1986 г. в. Т. у Маладзечне 53268, (8-029) 6932041.
- ФВ-Венту, 1992-1993 г.в., турбадызель, 3700 у. а. Т. у Маладзечне 20480, (8-029) 6354112.
- Рэно-Кліо, 1991 г.в., дызель, 5-дзверны, 4л/100км. Т. у Маладзечне 33980.
- ФВ-Пасат, 1.6Б, 1988-1989 г.в., універсал, сіні, ц/замок, сігналізацыя. Т. у Маладзечне 32917.
- ВАЗ-2101, 1980 г. в. Т. у Валожыне 57264.
- А/м М-2141, 1988 г.в., 600 у. а. Т. у Маладзечне 60077.
- З/ч да БМВ-318, 1987 г.в.; а/м ФВ-"Жук", 1980 г.в., "Мексіканец". Тэл. (8-029) 6396374.
- Форд-Мандэо, 1993-1994 г.в., 1.6і, 16v, 6л на 100 км, навароты, 3000 у.а., без торгу. Т. у Мядзеле 36101 (пасля 18.00).
- Мерседэс-207 з дубль-кабінай, 1985 г.в.; мерседэс-609, 1986 г.в.; мерседэс-407, 1986 г. в. Т. у Маладзечне 70602.
- ФВ-Гольф, 1994 г.в., 1.6Б, 5-дзверны, 7 дзён з Германії. Т. у Маладзечне 52688.
- ГАЗ-52, фургон. Т. у Маладзечне 51315, (8-029) 6499147.
- Форд-Эскорт, 1987 г.в., 1.6 см³, дызель; ГАЗ-53, бартавы, дызель. Т. у Маладзечне 76738.
- Форд-Сіеру, 11.1984 г.в., 2.0Б, металік, добры стан, 1000 у.а., торг. Тэл. (8-029) 6750069.
- ВАЗ-2108, 1991 г.в., 1400 у. а.; газавую пліту 4-канфорачную, б/у. Т. у Маладзечне 33752 (любы час).
- ВАЗ-2103, 1985 г.в., зняты з уліку, 700 .у.а. Т. у Маладзечне 75321, (8-029) 6312530.
- ФВ-Гольф-2, 1.6Д, 3-дзверны, 1987 г.в., тэрмінова, 1550 у.а., торг. Т. у Маладзечне 66466.
- А/м М-2140, 1985 г. в. Т. у Маладзечне 62116.
- А/м ВАЗ-21061, 1992 г.в., 1050 у. а. Т. у Маладзечне 76719.
- **ВАЗ-2102**, тэрмінова. Т. у Маладзечне 64457.
- Рэно-19, 3-дзверны, 1993 г.в., 2 тыдні ў РБ. Т. у Маладзечне 61791.
- Опель-Рэкорд, 1980 г.в., 650 у. а. Т. у Вілейцы 59433.
- Форд-Мандэо, 1994 г.в., 1.8ТДІ, універсал, чырвоны. Тэл. (8-029) 6435141.
- А/м Хундай-Поні, 1994 г.в., 1.5і, блакітны металік, без праблем, 2200 у. а. Т. у Маладзечне 39315.
- ФВ-Гольф-2, 1990 г.в., 1.3, 5-дзверны, колер зялёны металік. Т. у Вілейцы 51418.
- ВАЗ-2107, 1989 г.в., 1.5, выдатны стан, цюнінг, 1250 у.а.; ВАЗ-21063, 1987 г.в., нефарбаваны, невараны, 950 у. а. Т. у Вілейцы 57768, (8-029) 6478193.
- ВАЗ-2109, 1991 г.в., вішня, добры стан. Т. у Вілейцы 57107, (8-029) 6614810.
- ФВ-Пасат, 1993 г.в., з Германії. Т. у Вілейцы 33277.
- ВАЗ-2107, 1993 г.в., выдатны стан, 1700 у. а. Т. у Астраўцы 39202.
- Рэно-11, 1986 г.в., кузаў Рэно-11, 1985 г. в. Т. у Ашмянах 42147.
- Опель-Кадэт, 1.3, 1987 г.в., 76 бензін, 1000 у. а. Т. у Смаргоні 53054.
- Форд-Грэнаду, 1985 г.в., 2.0 бензін, ц/сіні металік, люк, скураны салон, прабег 140 тыс, добры стан, 1200 у. а. Т. у Смаргоні 31338.
- Опель-Кадэт, 1.6Д, 1100 у.а., магчымы торг. Т. у Ашмянах 37225.
- Фіят-Уно, 1984 г.в., 1.3 бензін, добры стан, 5-дзверны, ТА-2004, літыя дыскі, 850 у.а, торг. Тэл. (8-029) 7528944.
- ФВ-Гольф, 1985 г.в., 1.3Б, 1350 у.а., торг. Т. у Вілейцы 57293, (8-029) 6588140.
- Мерседэс-124, 2.0Б, 1986-1987 г.в., выдатны стан, 2650 у.а., торг. Т. у Вілейцы 57293, (8-029) 6588140.
- Рэно-Трафік, 1991 г.в., 2.1Д, грузапасажырскі, чырвоны. Т. у Вілейцы 33829.
- Рэно-19, 1992 г.в., 1.4 см³. Т. у Вілейцы 33436, 33308.
- ВАЗ-21043, 1989 г.в., 1.5 см³. Т. у Вілейцы 55856.
- Форд-Мандэо, 1994-1995 г.в., 1.6і, 5 дзён з Германії. Т. у Вілейцы 32547.
- Форд-Скорпіё, 2.5 ТД, 1990-1991 г.в., седан, усе навароты. Т. у Вілейцы 74226, 64547, 64479.
- Вольву-360, 1987 г.в., бензін, 1000 у.а., торг. Т. у Вілейцы 53154.
- ВАЗ-21019, 1985 г. в. Т. у Вілейцы 58100.
- А/м ФВ-Гольф-2, 1984 г.в., 1.6Б, выдатны стан, 1350 у. а. Т. у Вілейцы 42246.
- А/м ВАЗ-2101, 1979 г.в., белы. Т. у Вілейцы 67268.
- Агрэгаты і запчасткі да ГАЗ-24. Т. у Вілейцы 32395.
- ГАЗ-53, самазвал, дызель, 1500 у. а. Т. у Вілейцы 33023.
- БМВ-324, дызель, 1987 г. в. Тэл. (8-029) 6334247.
- Акумулятар 190, 135 а/гадз, б/у. Тэл. (8-029) 6334247.
- Форд-Гранаду, універсал, 2.5Д. Т. у Вілейцы 35289, (8-029) 6600268.
- Опель-Камандор, 1982 г.в., люк, фаркоп, г/у, 2.5 інжэктар, 500 у. а. Т. у Вілейцы 57290, Валодзя.
- ФВ-Транспарцёр-2, 1989 г.в., грузапасажырскі, 2800 у.а., магчымы торг. Т. у Вілейцы 33040.
- ВАЗ-21061, 1993 г.в., добры стан; ФВ-Джэту, 1.6 дызель, 1987 г. в. Тэл. (8-029) 6223589.
- Мерседэс-123, 1980 г.в., 2.4Д, 550 у.а., торг. Т. у Вілейцы 53064.
- ВАЗ-2101, капрамонт 2003г., 550 у. а. Тэл. (8-029) 6479601.
- А/м Фіят-Крому, 1991 г.в., 1.9і, тэрмінова; маб. тэлефон. Т. у Вілейцы 33677.
- Опель-Кадэт, 1.6Д, 1985 г. в. Т. у Вілейцы 58386 (вечарам), 54347, (8-029) 6485291.
- А/м Вольва-760, ТД А-80, пераходная ТД, 1986 г. в. Т. у Вілейцы 53905, (8-029) 6853905.
- Мерседэс-200Д, 1982 г. в. Т. у Вілейцы 55018, 53854.
- Опель-Рэкорд, універсал, 1981 г.в., дызель, добры стан, 750 у.а., торг. Т. у Вілейцы 33120.
- Мерседэс-123, 2.4Д, 1300 у.а.,торг. Т. у Вілейцы 54979, (8-029) 6654979.
- ГАЗ-52, бензін, будка 1984 г. в. + з/ч, 400 у.а., торг. Т. у Вілейцы 48212.
- ФВ-Гольф-2, 1985 г.в., 1.6Д, 1350 у. а. Т. у Вілейцы 56601, 51061.
- Форд-Скорпіё, 2.5ТД. Т. у Вілейцы 58108, (8-029) 6238221.
- Опель-Рэкорд, 1982 г.в., 2.3 дызель, ц/замок, люк, прычапное, новы акумулятар, 770 у. а. Т. у Вілейцы 51548, (8-029) 6856777.
- ФВ-Гольф-2, 1.6Д, 1985 г.в., 5-дзверны, 5 КП, 1650 у.а., люк, фаркоп, зялёны. Т. у Вілейцы 42323.
- Масквіч, ІЖ-П5. Т. у Вілейцы 51891, 53466.
- ВАЗ-2108, 1986 г.в., цёмна-бэжавы, выдатны стан. Т. у Вілейцы 32349.
- А/м Мерседэс-190, 1985 г. в. Тэл. (8-029) 6273299.
- А/м Мерседэс-123, 1980 г.в., белы, 1100 у. а. Тэл. (8-029) 6457909.
- ФВ-Гольф-2, 1986 г.в., сігналізацыя, моталок. Т. у Маладзечне 37335.
- Форд-Эскорт, 1993 г. в. Т. у Маладзечне 32777.
- ВАЗ-2105, белы, 1989 г.в., ТА да 2005г. Т. у Маладзечне 98641.
- Тэрмінова Форд-Сіеру, 2.3Д, 1986 г.в., сігналізацыя, ц/з, л/д, фаркоп, патрабуецца дробны рамонт кузава, 1200 у. а. Тэл. (8-029) 4778730, (8-029) 4771088.
- ФВ-Джэту, 1.6Б, 1985 г.в., 1350 у.а.; Аўдзі-80, 1.6 дызель, 1983 г.в., 1250 у. а. Т. у Маладзечне 37540.
- ФВ-Гольф-2, 1.3і, 1991 г.в., 1800 у. а. Т. у Маладзечне 38304, (8-029) 6604217.
- Ацяпліцель, газавае абсталяванне, запчасткі транзіт, рухавік 40000км, без памера, каробку аўтамат. Т. у Вілейцы 55829.
- ФВ-Пасат-В3, 1989-1990 г.в., універсал, бензін, 2750 у.а., добры стан. Т. у Маладзечне 91101.
- ВАЗ-21013, 1985 г.в., 48 тыс. прабег, АКБ і гума новыя, 800 у.а. Т. у Маладзечне 62906.
- Форд-Сіеру, 1992 г.в., 1,8ТД, 2300 у.а. Т. у Маладзечне 52750.

КУПЛЮ

- Матацыкл "Мінск", новы або 1993 г. в. Тэл. (8-029) 6299208.
- Іншамарку "Каблук". Тэл. (8-029) 6496175, Сяргей.
- Новыя грузавыя і сельскагаспадарчыя шыны. Тэл. (8-029) 6611854.
- Г/а ГАЗ-53, тракатар, варыянты. Тэл. (8-029) 6265528.
- Іншамарку, магчыма, з праблемамі. Т. у Маладзечне 70429.
- ФВ-Джэту або Гольф не старэйшыя за 1984 г. в. Т. у Вілейцы 33579.
- Аўдзі-100, не старэйшую за 1984 г. в. Т. у Вілейцы 55020.
- ФВ, Аўдзі з праблемамі. Т. у Маладзечне 37335.
- Тэнт на ІФУ, гуму 260х508 б/у. Т. у Маладзечне 31051, 32248.

ПАСЛУГІ

- Рамонт рухавікоў, камп'ютэрная дыягностыка еўрапейскіх аўтамабіляў (інжэктар, дызель, ТДІ, падушка, АБС). Т. у Вілейцы 32289. Ліц №ВУ/112 04.1.0 ОА 1677 да 10.06.2004.

ІНШАЕ

- Вазьму за а/м (заказ). Т. (8029) 6014968.
- У Шчэцін за аўто. Дапамога ва ўсім. Зваротнае суправаджэнне. Т. у Гродна (8-0152) 748116, 771143.

НЕРУХОМАСЦЬ

ПРАДАМ

- Гараж у ГК-21, памер 4.7х9.5, высокія вароты; а/м ВАЗ-21047, 1994 г.в., у добрым стане. Т. у Маладзечне 62175 (вечарам).
- 2-пакаёвую кватэру ў г. Вілейка. Т. у Вілейцы 57573.
- Тэрмінова 3-пакаёвую кватэру ў Вілейцы. Т.у Мядзеле 47946.
- 3-пакаёвую кватэру ў г. Маладзечна па вул. Ф. Скарыны; дом у в. Вяжуці. Т. у Маладзечне 52306, (8-029) 6403310.
- Дачу ў садовым таварыстве "Меліяратар" (за Ляснымі). Т. у Маладзечне 64792 (да 18.00), дам. 98195.
- Катэдж у г. Вілейка, участак 0.15 га, усе камунікацыі. Тэл. (8-029) 6413689.
- 3-пакаёвую кватэру ў г. Маладзечна, вул Ф. Скарыны, выдатны стан. Т. у Маладзечне 61298, (8-029) 6243340.
- 1-пакаёвую кватэру ў п. Чысць. Т. у Маладзечне 32552.
- 2-пакаёвую кватэру ў п. Сасновы бор (Маладзечна). Т. у Мінску 2611025.
- 2-пакаёвую кватэру ў Вілейцы, 39/23 м², еўрарамонт, 6000 у.а., торг. Т. у Вілейцы 66133 (пасля 21.00).
- Дом у в. Гранічы. Т. у Маладзечне 36546.
- 1-пакаёвую кватэру ч/выгод. у Маладзечне. Т. у Маладзечне 62559.
- Дом у г. Маладзечна або мяняю на дом, кватэру ў г. Дзяржынске. Т. у Маладзечне 40096, (8-01716) 55662.
- 3-пакаёвую кватэру ў г. Маладзечна, з мэбляй і рамонтам. Тэл. (8-029) 6543498.
- Новы дом, 2 узроўні, 90% гатоўнасці, хлеў, сад 0.2 га, блізка возера, прыгарад Маладзечна, 9500 у.а., варыянты. Т. у Маладзечне 37346.
- 3-пакаёвую кватэру ў лесе, гарод, 1 км — воз. Мядзел, 3 км — г. Мядзел, 7 км — воз. Нарач. Т. у Мядзеле 53558, Ганна.
- Дом у в. Мяжэйкі, Сугваздаўскі с/с, Валожынскі раён. Т. у Валожыне 57264.
- 1-пакаёвую кватэру ў г. Маладзечна па вул. Машэрава, 39.6/17.3/8.9, с/в асобны, тэлефон. Т. у Мінску 2364029.
- Паўдома з участкам у цэнтры Маладзечна. Т. у Мінску 2993839 (з 19.00 да 21.00).
- 2-пакаёвую кватэру ў цэнтры Маладзечна з тэлефонам. Т. у Маладзечне 75595, (8-029) 6406294.
- 3-х кватэру, 1/2 пав. Катэджа ў в. Залессе. Т. у Смаргоні 55301.
- Дачны ўчастак у в. Алянец, 6 сотак, калодзеж, танна. Т. у Смаргоні 51967.
- 4-пакаёвую кватэру ў г. Смаргонь, 1 паверх, спальны раён, цэнтр горада. Т. у Смаргоні 54647 (пасля 18.00).
- Дом, в. Андрэйкі, ёсць сад, 20 км ад Мядзела. Тэл. (8-029) 6481932.
- 3-пакаёвую кватэру з усімі выгодамі ў Астравецкім раёне, ёсць хлеў, гарод, магчымы абмен на аўтатранспарт. Т. у Вілейцы 33242 (пасля 18.00).
- Дом у г. Вілейка, мяняю на кватэру. Т. у Вілейцы 53888.
- 2-пакаёвую кватэру ў г. Вілейка. Т. у Вілейцы 33399.
- 2-пакаёвую кватэру ў Маладзечне па вул. Маладзёжнай, д.24. Т. у Маладзечне 31184, тэл. у Мінску 2911658.
- 1/2 дома ў г. Вілейка, усе камунікацыі, гаспабудовы, участак 5 сотак, тэрмінова. Т. у Вілейцы 51666, (8-029) 6465233.
- Жылы дом №5 у добрым стане ў в. Альковічы, Вілейскі раён. Т. у Вілейцы 51181.
- Паўдома без выгод у г. Вілейка, або мяняю ці здам кватэру. Т. у Вілейцы 53252.
- Дом (6х8), в. Лоцэвічы, Вілейскі раён, на вываз. Т. у Вілейцы 51437.
- Недабудаваны цагляны дом з гаражом у в. Ізбіно. Т. у Вілейцы 54913.
- 2-павярховы, 2-кватэрны дом з усімі камунікацыямі ў Вілейцы. Т. у Вілейцы 33170 (пасля 19.00).
- Стары дом з участкам 0.22 га ў в. Порса, прыгарад г. Вілейка. Т. у Вілейцы 58131.
- Участак у г. Маладзечна ў раёне аэрадрома, прыватызаваны з камунікацыямі. Т. у Маладзечне 64462.
- Невялікі дом у вёсцы 2 км ад Маладзечна. Т. у Маладзечне 51224.

КУПЛЮ

- Дом у г.Вілейка з тэлефонам, гараж (або мяняю) па вул. Незалежнасці. Т. у Вілейцы 57376, (8-029) 6753139.
- 1,2-пакаёвую кватэру, 2,3-і паверх поўнасцю добраўпарадкаваную ў Маладзечанскім раёне, Вілейцы, Смаргоні, нядорага. Т. у Маладзечне 75964.
- Дом у цэнтры Вілейкі, вул. Незалежнасці або 3-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 35425.
- 1,2-пакаёвую кватэру ў г. Маладзечна з частковымі выгодамі (ацяпленне, газ, вада). Т. у Маладзечне 75964.
- Дом або частку дома ў Валожыне. Т. у Маладзечне 64462, (8-029) 6666043, (8-029) 6373048.

МЯНЯЮ

- 3-пакаёвую кватэру ў Вілейцы на Маладзечна або прадам. Т. у Вілейцы 56596.
- 3-пакаёвую кватэру ў Вілейцы пад жыллё, офіс, магазін 1/5 павярховага дома на 1 і 2-пакаёвую. Варыянты Мінск, Маладзечна, Вілейка. Т. у Вілейцы 58886.
- 3-пакаёвую кватэру ў г. Вілейка на 1-пакаёвую. Т. у Вілейцы 56723 (пасля 20.00).

ЗДАМ

- Памяшканне пад офіс у г. Вілейка, плошча 109 м², падсобныя памяшканні. Т. у Вілейцы 53302.
- **ПАМЯШКАННЕ Ў МАЛАДЗЕЧНЕ У АРЭНДУ. ТЭЛ. (8-029) 6239589.**

НАЙМУ

- Маладая сям'я (3 чалавекі) нойме 1,2-пакаёвую кватэру ў Маладзечне. Тэл. (8-029) 6677262.
- Маладая сям'я нойме дом, кватэру ў г. Вілейка. Т. у Вілейцы 67268.
- Маладая сям'я нойме 1,2-пакёвую кватэру ў Вілейцы. Т. у Вілейцы 35289, (8-029) 6600268.
- Сям'я нойме 1,2-пакаёвую кватэру ў Маладзечне. Т. у Маладзечне 74729.
- Кватэру ў Вілейцы. Т. у Вілейцы 46266.
- Дом у Вілейцы або прыгарадзе, магчымы далейшы выкуп. Т. у Вілейцы 59352.

ПАСЛУГІ

ДЛЯ МАЛАДЫХ

- **"МУЛЕН РУЖ"** пракат вясельнай і вячэрняй моды. Вэлюм у падарунак. Вяночкі, ручнікі. Т. у Маладзечне 39293, (8-029) 6339293. Ліц. №04599 Белбытсаюза18.10.1999-18.10.2004.
- Вясельныя і вячэрнія ўбранні. Вялікі выбар. Т. у Маладзечне 75801. Ліц. №04285 БДААБАН 20.05.2002-20.05.2007.
- "Лілія" прапануе вялікі выбар вясельных і вячэрніх убранняў. Вальнца,9 (каля "Залатой бочкі"). Т. у Маладзечне 74812, дам 75801, (8-029) 6418594. Ліц. №04285 БДААБАН 20.05.2002-20.05.2007.
- Пракат Зоі Іванаўны прапануе вялікі выбар вясельных і вячэрніх сукенак. Вяночак для нявесты ў падарунак. Сукенка для маці нявесты — бясплатна. Усе аксесуары для вяселля: пярсцёнкі на а/м, ручнікі, кветачкі і іншае. Т. у Маладзечне 50825. Ліц. №03716 Белбытсаюза 13.08.99-13.08.2004.
- **ВЯСЕЛЬНА-ВЯЧЭРНІ САЛОН "МІЛЭДЗІ".** Вялікі выбар убранняў і аксесуараў. Вул. Буйніцкага, 30 (р-н СШ №7). Т. у Маладзечне 77382. Ліц. №03576 БДААБАН 31.01.2002-31.01.2007.
- Вясельна- вячэрні салон "Надзея". Вялікі выбар убранняў. Маладзечна, вул. Будаўнікоў, 15а (Дом быту). Тэл. 67877. Ліц. №03204 БДААБАН 30.11.2001-30.11.2006.
- Пракат "Лілей" прапануе вясельныя і вячэрнія ўборы. Т. у Вілейцы 32100, (8-029) 6207232. Ліц №04804 БелБыт, 5.08.2002-5.08.2007.
- **ВЯСЕЛЬНЫЯ, ВЯЧЭРНІЯ** уборы. Выпускныя сукенкі. **Т. У ВІЛЕЙЦЫ** 55513 Ліц. № 04123 да 24.04.2007. БелБыт.
- Прадаецца вясельная сукенка п. 44-46, 45 у. а. Тэл. (8-029) 6750069.

ВІДЭАФОТАЗДЫМКА

- Відэаздымка лічбавай в/камерай "Sony" 2000. Т. у Смаргоні 53916. Ліц №873 МК ад 4.05.2001.

ГРУЗАПЕРАВОЗКІ

- А/м Сканія, 12т, 55 м³, рэфрыжэратар, Мерседэс, 1.5т па РБ і СНД. Т. у Маладзечне 35802, (8-029) 6635801, (8-029) 6635802. Ліц АЕ №1-7848 МТіК ад 24.06.2003.

ІНШЫЯ ПАСЛУГІ

- Набор і раздрукоўка тэксту. Пошук у Інтэрнеце. Т. у Маладзечне 52042, (8-029) 6354748.
- Будаўнічыя работы, якія не патрабуюць ліцэнзії. Т. у Маладзечне 34961.
- Выраблюю індывідуальныя спартыўныя трэнажоры. Т. у Маладзечне 70602.
- Унутраныя аддзелачныя работы, якія не патрабуюць ліцэнзіі. Т. у Маладзечне 60976.

РОЗНАЕ

ПРАДАМ

БУД. МАТЭРЫЯЛЫ

Прадаём цэглу
абольскую (вонкавую)
для пячэй і камінаў
Тэл. (8-01773) 96225
Ліц №683 Мінскі АВК ад 22.06.2000г.

- Ліст ацынкаваны. Форма аплаты любая. Тэл. (8-029) 6650588.
- **БЛОКІ Г/С**, цэглу, **ДРОВЫ** з дастаўкай, дошкі 17х100х1800, елку па 60 у. а. м.куб. Т. у Маладзечне 66534, (8-029) 6362559.
- Чарапіцу "Забудова". Т. у Вілейцы 32762.

СЕЛЬГАСТЭХНІКУ

- Бульбакапалку конную, магчыма эксплуатацыя з трактарам. Т. у Маладзечне 96637.
- Рулявое, КПП, колы, раму ў зборы, да самаробнага трактара. Т. у Вілейцы 44318, Т. у Мядзеле 49667.
- МТЗ-50, 1550 у.а., паўпрычэп ОДАЗ 8м, 350 у. а. Т у Мядзеле 43690.
- Міні-трактар МТЗ-0.5 з прычэпам, плугам, глебафрэзай, акучнікам, касілкай, 2000 у.а., торг. Т. у Вілейцы 58886.
- Камбайн збожжаўборны СК-5 "Ніва" або мяняю на трактар. Т. у Мядзеле 54159.

БЫТАВУЮ ТЭХНІКУ

- 1- і 2-касетны магнітафон, пыласос Miniturbo. Т. у Маладзечне 69749.
- В/магнітафон "Філіпс", маб.тэлефон "Матарола", кал/тэлевізар "Гарызонт", б/у. Т. у Маладзечне 75321, (8-029) 6312530.
- Халадзільнік-маразільнік "Мінск-Атлант", халадзільнік "Мінск-15, 16", маразільнік "Мінск-Атлант", тэлевізар "Гарызонт-510" (54 см, ДУ), "Гарызонт-355"; газавую пліту "Брэст" 4-канфорачную. Усё ў добрым стане, б/у. Т. у Вілейцы 57040.
- Халадзільнік, б/у "Мінск-15". Т. у Вілейцы 51656.
- Пральны аўтамат, маразільнік, б/у. Т. у Вілейцы 58108, (8-029) 6238221.
- Газавую пліту "Брэст", 60х60, б/у, нядорага. Т. у Маладзечне 39616.
- Пральную машыну-аўтамат, б/у, вертыкальнай загрузкі. Т. у Вілейцы 58949.

МЭБЛЮ

- **МЭБЛЯ** пад заказ. Зборка. Дастаўка. Т. у Вілейцы 56382, (8-029) 6656382. Ліц. №245 Вілейскага РВК 6.08.2002-6.08.2007. Ліц. №05264 БДААБАН 14.10.2002-14.10.2007.
- **МЭБЛЮ РБ**. Дастаўка. Т. у Вілейцы 53829, (8-029) 6313007. Ліц №260 22.08.2002-23.08.2007.
- Кухню б/у, дрова, добры стан, з мойкай. Т. у Маладзечне 37842.
- Мяккі куток 3+2+1, б/у, добры стан. Тэл. (8-029) 6513305.
- Секцыю (непаліраваная 3.6м; 2.3м); шафу (3,2-дзверную з антр); мяккі куток, ложак 1.5 спальны (2 шт), усё ў добрым стане, б/у, нядорага. Т. у Вілейцы 57040.
- Дзіцячы пакой "Клецк", б/у 3 месяцы; вокны на 3-пакаёвую кватэру, б/у; дзверы міжпакаёвыя, зала, кухня (Вілейка), б/у. Тэл. (8-029) 6636668.

ЖЫВЁЛУ

- Шчанят сярэднеазіяцкай аўчаркі. Т. у Мядзеле 50661.
- Шчанят нямецкай аўчаркі. Т. у Смаргоні 31804, 97356, Святлана.
- Шчанят эстонскай гончай. Тэл. (8-029) 6273299.
- Добрую карову, 5 год. Т. у Маладзечне 39919.
- Добрую карову, нядорага, Вілейскі раён. Т. у Вілейцы 44256.
- Карову, 6 год, чорна-белую, г. Вілейка, вул. Стаўкі. Т. у Вілейцы 51366 (пасля 18.00).
- Рабочага каня, 6 год, в. Клусі, Вілейскі раён. Т. у Маладзечне 62002 (пасля 18.00).
- Рабочую кабылу, 4 гады, в. Валоські, Вілейскі раён. Т. у Вілейцы 63412.

ІНШАЕ

- **ПОМНІКІ** з мармуровай крошкі. Якасць, рэальныя цэны. Маладзечна, вул. Бухаўшчына, 58 (каля Палаца культуры). Т. у Маладзечне 70656.
- Вароты гаражныя 2.60х2.60. Т. у Маладзечне 32128, (8-029) 6433473.
- Бухгалтарскія кнігі, бланачную прадукцыю, канцтавары. Смешныя цэны. Т. у Смаргоні 33077. Ліц №712 Смаргонскі ГВК ад 21.05.2003.
- **КАМП'ЮТЭРЫ, КАМПЛЕКТУЮЧЫЯ, ГАРАНТЫЯ. Т. У МАЛАДЗЕЧНЕ 55168, (8-029) 6480298.** Ліц№0143882 Маладзечанскі ГВК ад 27.02.2003.
- **КАЦЁЛ АЦЯПЛЯЛЬНЫ**, камбінаваны (газ, цвёрдае паліва) КС-ТГ-12.5А. Тэл. (8-029) 6319537.
- Вароты гаражныя, высокія, тэрмінова. Т. у Вілейцы 32379.
- **ТРУБУ П/Э** водаправодную: d 25, 32, 50, 63, 110К. Тавар сертыфікаваны. На калгасным рынку або па т. у Маладзечне 70448, (8-029) 6574276.
- Маніпулятар "Эпсілон", 1991 г. в. з рататарам і абцугамі (клешчамі), 2 шт, растаможка 100%; "Майлер" і "Палсінгер", растаможка 100%. Т. у Маладзечне 51664, (8-029) 6529798, (8-029) 6151664.
- Пластыкавыя шклопакеты новыя і б/у. Устаноўка. Нядорага. Тэл. (8-029) 6850232.
- Чыгунны кацёл "Каунас"; дзве ёмістасці 4т, пячное ліццё. Т. у Маладзечне 71750, 32537.
- Новыя інкубатар і сепаратар, вытворчасць Расія. Т. у Мядзеле 43420.
- Павільён "Цэрамок", г. Маладзечна, вул. Вальнца, з абсталяваннем, усе камунікацыі падведзены. Т. у Маладзечне 24492, 42711, 75752.
- Камп'ютэр, бу/, добры стан; сушылку для бялізны "BOSH". Т. у Маладзечне 75166.
- Пчаліныя вуллі, танна. в. Паняцічы, 58, Кісель.
- Стрэльбу нямецкую "ЗАУЭР", гарызанталка, 12 кал; лодку "Казанка". Т. у Вілейцы 32783.
- Радыётэлефон "Харвест-Т4", добры стан, радыус 20 км, поўны камплект, антэна, кабель 50 м. Т. у Вілейцы 59473, (8-029) 6343472, (8-029) 6368867.
- Чэшскую двухфактурную вязальную машыну "Доллета-382", б/у. Т. у Вілейцы 51388 (пасля 18.00).
- Акрылавую, паўшарсцяную пражу, тканіну. Т. у Пінску (8-01653) 45985.
- Трубу 25х50, 0.5т. Т. у Маладзечне 71224.

КУПЛЮ

СЕЛЬГАСТЭХНІКУ

- Бульбакапалку двухрадковую, плуг трохкорпусны. Т. у Вілейцы 65111.

ІНШАЕ

- **ФОТААПАРАТЫ**, аб'ектывы, **ГАДЗІННІКІ**, грамафоны, абразы, мэблю, фарфор і іншыя старадаўнія рэчы. Т. у Маладзечне 65542, (8029) 6564854.
- Свіней, цялят, кароў на мяса. Т. у Маладзечне 39901, 54242.
- Прафнасціл, нядорага, магчыма некандыцыя, **ДАКУМЕНТЫ НА МТЗ**, на ЗІЛ. Т. у Маладзечне 50946, (8-029) 6570984.
- Лак НЦ-218, 243, Р-646, клей ПВА "Расплав". (8-029) 6401359.

ЗГУБЛЕНА

- 8.07.2003г. ў аўтобусе №9 г. Маладзечна згублена бэжавая сумка з дакументамі на імя Аляксеенкавай В.В. Таго, хто знайшоў, просьба званіць па т. у Маладзечне 50782, т. у Смаргоні 32032.

ПАТРАБУЮЦЦА

- Будаўнікі, вадзіцелі, механізатары, станочнікі, швачкі і інш. Мінск. Жыллё. Тэл. (8-029) 6260612.
- Будаўнікі. Падрад. Высокія расцэнкі. Тэл. (017) 2555156, 2163134.
- Кладаўшчык. Т. у Маладзечне 70602.
- Вадзіцель катэгорыі "Е" для міжнародных перавозак. Т. у Вілейцы 42337. Ліц №1-3221 ад 11.01.2000.
- Работа ў Маскве. Рабочыя ўсіх будаўнічых спецыяльнасцей, а таксама align рознарабочыя. Работа ў дзяржструктурах. Працоўны дагавор. Жыллё бясплатнае, рэгістрацыя, аванс, вахта, харчаванне. Дастаўка камфартабельным мікрааўтобусам. Т. (8029) 6300142.

ШУКАЮ РАБОТУ

- М/а 1т, магчыма аднаразовую. Тэл. (8-029) 6631960.

ІНШАЕ

- ААТ "Маладзечнагандаль" запрашае ўсіх зацікаўленых асоб для заключэння дагавароў аб сумеснай дзейнасці (можна прапанаваць харчовыя і прамысловыя тавары). Т. у Маладзечне 37387, факс 71791.
- Дадатковы заробак у рэгіёнах. Т. у Мінску 2503081, (8-029) 7751101.
- У суд Вілейскага раёна Мінскай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак Жаровіна Аляксандра Васільевіча, які нарадзіўся 28 лютага 1971 у г. Маладзечна Мінскай вобласці. Да 19 ліпеня 1995 года пражываў па адрасе: Мінская вобласць, г. Маладзечна, вул. В. Гасцінец, д.129, кв.43. Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асоб, у якіх ёсць весткі аб жаровіне А.В., звярнуцца на працягу 2 месяцаў са дня публікацыі ў суд Вілейскага раёна Мінскай вобласці па вул 1 Мая, д. 52 або па т. у Вілейцы: 53878, 56346.

Выказваем шчырае спачуванне сям'і Лук'янові у сувязі з напаткаўшым вялікім горам – смерцю СЫНА Аляксандра.
Аднакласнікі.

Калі вы хочаце ў Германію

Візавы аддзел пасольства Германіі ў Беларусі распаўсюдзіў прэс-рэліз, дзе гаворыцца аб рабоце аддзела ў гэтыя летнія дні.

Усе яго работнікі – гаворыцца ў паведамленні – імкнуцца быць спагадлівымі, добра і добрасумленна працаваць. Аднак, як бы добра гэта не атрымлівалася, гэта не мяняе таго, што кожны дзень, асабліва вясной і ўлетку ў пасольства прыходзіць больш заяўнікаў, чым мы ў стане прыняць.

У некаторыя дні колькасць тых, хто прыйшоў, перавышае колькасць наведвальнікаў, якіх мы можам абслужыць, на некалькі соцень. Непазбежным вынікам гэтага з'яўляецца "хваля" заяўнікаў, якую мы адсылаем ад сябе і той, часам працяглы, тэрмін чакання, які праходзіць да моманту падачы дакументаў. Гэтага, на жаль, не атрымаецца пазбегнуць і ў будучыні (тое, што мы працуем, не так ужо дрэнна, пацвярджае, на нашую думку, статыстыка: у 2002 годзе мы выдалі больш за 120000 віз; колькасць адмоў пры гэтым склала менш за 3%!).

Дакладную і надзейную інфармацыю аб працэдуры атрымання візы можна атрымаць – паведамляецца далей – толькі ў нашых супрацоўнікаў, г. зн. у візавым аддзеле. Што б вам ні расказвалі на вуліцы перад візавым аддзелам – гэта зыходзіць не ад нас. Таму, калі ласка, не перакладайце на нас адказнасць за гэту (часта несапраўдную або няпоўную) "інфармацыю".

Асобы, якія перад візавым аддзелам, або дзе-небудзь яшчэ, прадаюць страхавыя полісы, абяцаюць дапамагчы ў атрыманні візы або прапануюць нейкія іншыя паслугі, дзейнічаюць не па даручэнні пасольства. Часта ў нас складаецца ўражанне, што гэтыя людзі жадаюць толькі зарабіць на вас і на нас.

Вы не можаце разлічваць на нейкія перавагі, калі вы скарысталіся паслугамі гэтых людзей. Мы не маем ніякага ўплыву на тых, хто знаходзіцца перад візавым аддзелам і якімі справамі займаюцца гэтыя людзі. Таму мы не бярэм на сябе за гэта ніякай адказнасці. У асаблівасці гэта тычыцца гандлю месцамі ў чарзе перад нашым візавым аддзелам. Калі толькі мы заўважым, што больш выгаднае месца ў чарзе вы купілі, мы прапусцім вас у візавы аддзел хутчэй пазней, чым раней.

Мы таксама не супрацоўнічаем ні з адной з турыстычных фірмаў. Якія б перавагі вам не абяцалі турыстычныя фірмы пры атрыманні візы, яны тым самым зводзяць вас у зман.

Мы абяцаем, што і ў будучыні мы будзем рабіць усё магчымае, каб ісці вам насустрач пры прыёме вашых візавых хадайніцтваў. Аднак, мы просім і вас праявіць у дачыненні да нас крыху разумення. Добрага падарожжа ў Германію! – заканчвае свой прэс-рэліз візавы аддзел пасольства Германіі.

Аддзел інфармацыі "РГ".

■ **НАДВОР'Е**

Мінск	12.07	13.07	14.07	15.07
ападкі (на працягу сутак)				
тэмпература,°С днём	+22	+18	+22	+27
ноччу	+12	+16	+15	+18
атмасферны ціск, мм	735	736	738	740
хуткасць ветру, м/сек	1-3	1-3	2-5	2-5

Вільня	12.07	13.07	14.07	15.07
ападкі (на працягу сутак)				
тэмпература,°С днём	+24	+20	+26	+28
ноччу	+13	+14	+15	+19
атмасферны ціск, мм	742	745	748	749
хуткасць ветру, м/сек	2-4	2-4	2-5	1-3

Чытайце праз тыдзень:

- **Каб ведаць хто мы...** Дзеля чаго мы выракаемся мовы, якая тысячагоддзямі была роднай для нашых продкаў?
- **«Адна зямля» сабрала сяброў.** Кожны год «Рэгіянальнай газеты» ўзнагароджвае сваім прызам аднаго з лепшых выканаўцаў у нашым рэгіёне. Хто стане ім сёлета?
- **Аднойчы ў Красным.** Гісторыю маладой пары праз назіранні пасажыра аўтобуса расказвае **Уладзімір Кажамяка з Ілы.**

Гараскоп 14 – 20 ліпеня

Авен (21.03–20.04)

Усё, што тычыцца сямейнага жыцця, набывае зусім новыя рысы і танальнасці. Калі ў гэты перыяд вы можаце пайсці ў адпачынак, то лепшага часу вам не знайсці – каб гэтыя "танальнасці" былі меладычнымі і прыемнымі. Тыдзень таксама будзе адзначаны фінансавымі паступленнямі з нетрадыцыйных крыніц. Кіраўнікі, сцеражыцеся хабару!

Цялец (21.04–21.05)

Вас нясцерпна пацягне адпачыць і паленавацца. Самы час! Перыяд вельмі падыходзіць для адпачынку і забаў. Бясспрэчны поспех у супрацьлеглага полу чакае майскіх прадстаўнікоў гэтага знака. А вось за рулём трэба паводзіць як можна менш часу – магчымы непрыемныя сітуацыі не толькі на дарогах, але і "ўнутры" машыны.

Блізняты (22.05–21.06)

Давядзецца займацца работай і кар'ерай, хаця ўнутраны настрой будзе больш скіраваны да асабістых ўзаемадносін, урэгуляванне сваіх праблем. Тым больш, што менавіта партнёрскія адносіны патрабуюць поўнага рэфармавання. Зрабіце нешта неардынарнае: рамантычная вячэра ці пікнік удваіх на прыродзе.

Рак (22.06–23.07)

Вы адчуеце прыліў сіл, дзякуючы далейшай гарманізацыі ў асабістых адносінах: магчыма аднаўленне саюзаў, якія распаліся. Аднак у цэлым здароўе застаецца пад пытальнікам, таму не эксплуатуйце нервовую сістэму: больш адпачынку на прыродзе і менш дзелавых зносін. Магчымы доўгачаканыя грашовыя паступленні ці вяртанне доўгу.

Леў (24.07–23.08)

Вы знойдзеце выйсце з тых складаных і заблытаных сітуацый, якія некаторы час вас праследавалі. Найбольшы поспех рашэння дзелавых пытанняў магчымы толькі ў руплівых дзеяннях, адзін вы зараз наўрад ці што зробіце. Трэба перагледзець свае адносіны да некаторых вельмі "добразычлівых" сяброў і іх "карысных" парад.

Дзева (24.08–23.09)

Бізнесменам час адысці ад руціны і падступіць да стратэгічнага планавання. Тым больш, агульная летняя сітуацыя не дазваляе інтэнсіўна прарывацца ўперад. Некатарая напружанасць у асабістых адносінах можа ўзнікнуць выключна з-за вашай прыдзірлівасці да дробязей. Па магчымасці пашкадуйце партнёра!

Шалі (24.09–23.10)

Абнаўленне эмоцый, сустрэчы з сябрамі (не блытайце іх з "патрэбнымі людзьмі"), прыемныя вячоркі ля вогнішча, з вудачкай на рэчцы. Вось што вам зараз неабходна. І чым вы ахвотна будзеце займацца. Гэты тыдзень – зацішша перад стартам нейкіх новых праектаў і праграм.

Скарпіён (24.10–22.11)

Вас пацягне ў далёкія краіны, да мора і акіяна. Калі ёсць такая магчымасць, збірайце рукзак і рушце ў падарожжа. Нават калі вы не зможаце пераадолець фінансавыя цяжкасці, то тыдзень на беларускай прыродзе правядзіце абавязкова. Асабліва добра правесці яго ў вузкім коле блізкіх людзей і выключыць "чужынцаў".

Стралец (23.11–21.12)

Грандыёзныя фінансавыя клопаты ахопяць снежанскіх Стральцоў з галавой. Большыя траты ці, насупраць, вялікія прыдбанні адзначаць гэты перыяд. У выхадныя магчыма запрашэнне ў госці, якое не прынясе вам задавальнення, аднак якое лепш прыняць. Звярніце ўвагу на лёгкае недамаганне – магчымы дрэнныя вынікі.

Казярог (22.12–20.01)

Калі нехта і можа засмуціць вас у дадзены перыяд, дык гэта толькі вы самі: менш сумненняў і хістанняў, больш энергічных дзеянняў. Свабодны ад работы час прысвяціце забавам і легкадумным (але не бязглуздым!) мерапрыемствам. Магчыма далёкая вандроўка.

Вадалей (21.01–19.02)

Вы таксама, як і Шалі, правядзеце тыдзень у адноснай бяздзейнасці, будзеце адпачываць і атрымліваць асалоду не ад працы, а ад зносін з сябрамі. Магчыма, ваша кампанія і будзе складацца з Вадалеяў і Шаляў. Юныя прадстаўнікі гэтага знака могуць не на жарт захапацца і закінуць усе справы і планы. Гэта небяспечна!

Рыбы (20.02–20.03)

Увесь перыяд вы будзеце раздражняльнымі і нават агрэсіўнымі. Навіны з-за мяжы могуць быць не вельмі шматабяцальнымі, як чакалася. Вам давядзецца знаходзіць выйсце з цяжкай фінансавай сітуацыі, таму што надзеі на дадатковыя даходы таксама будуць падманам. А займіцеся лепш каханнем! Хутка ўсё наладзіцца.

■ **У ГАСЦЯХ**

Успаміны Лубнеўскіх

Неяк давялося гасціць у шчырай беларуская сям'і Лубнеўскіх, што жыве ў вёсцы Мілакова ў заходняй Польшчы.

Павал Лубнеўскі, які жыў на Віленшчыне, апавядаў, што каля вёскі Габітацыя Вілейскага раёна геройскі загінуў Іван Князеў з Мінска. Ён адзін вёў адчайны бой супраць гітлераўцаў, шмат іх паклаў, і таму Павал на ўсё жыццё запомніў ягонае прозвішча і тое, што чалавек паходзіў з Мінска.

А Браніслава Лубнеўская апавядала, што ў першыя дні вайны ў вёсцы Бурлакі Пастаўскага раёна атабарыліся акружэнцы-грузіны Пермен Гвісалі, які крыху разумеў па-руску, і Эмануэль Эмклюпэн, які нічога не разумеў па-руску. Калі немцы запатрабавалі іх выдаць, то гэтыя грузіны самі здаліся, каб немцы не палілі вёску, якая іх прытуліла.

Алесь БАРКОЎСКІ.

Рэгіянальная газета

Заснавальнікі: Аляксандр МАНЦЭВІЧ, Ніна МАНЦЭВІЧ.
Пасведчанне № 227
Галоўны рэдактар Аляксандр МАНЦЭВІЧ

Інфармацыйна-рэкламнае штотыднёвае выданне для рэгіёну і рэспублікі. Выходзіць па пятніцах. Тыраж 10040 экз.
Індэкс 63212 (індывідуальная падпіска), 63369 (ведамасная падпіска). Падпіска праводзіцца пастаянна ў паштовых аддзяленнях рэспублікі.
У розніцу – цана свабодная. №28 (429) 11.7.2003. РУП «Друкарня «Перамога», Міністэрства інфармацыі РБ. 222310, Маладзечна, вул. Таўлая,11.
Зак. № 2256. Падпісана ў друк у 13.00 10.7.2003
Наш адрас: **222310, Маладзечна, Вялікі Гасцінец, 68а.** Тэлефоны/факс: (01773) **6-96-67**, **5-38-41** (рэклама), **5-07-99**
E-mail: regionnews@promedia.by, http://regionnews.promedia.by

Прыём дробных аб'яў

Маладзечна Вялікі Гасцінец, 68а. Тэл. **69667, 53841**.
Вілейка вул. Вадап'янава, 23, капіравальны цэнтр «Парус». Тэл. **55284**.
Вілейка вул. 17 Верасня, 30, пошта. Тэл. **55233, 55539**.
Смаргонь вул. Танкістаў, 8, рэдакцыя «Новой газеты Сморгони». Тэл. **33077**.
Смаргонь вул. Танкістаў, 1, аддзяленне сувязі №2 Смаргоні. Тэл. **22211**.
Чысць вул. Зялёная, 4, магазін «Канцкласік». Тэл. **99172**.

Тэлефонныя коды гарадоў рэгіёна: **Астравец** – 01591, **Ашмяны** – 01593, **Валожын** – 01772, **Вілейка** – 01771, **Маладзечна** – 01773, **Мінск** – 017, **Мядзел** – 01797, **Смаргонь** – 01592

Разліковы рахунак №3012164030006 у філіяле ААТ Белзнешэканамбанк» у Маладзечне, код 211, атрымальнік ТАА Рэдакцыя газеты «Рэгіянальная газета», УНН 600288444